

INDARKERIA SEXISTAREN AROLOKO ERAKUNDEEN ARTEKO ARRETA ETA KOORDINAZIORAKO PROTOKOLOA

2021eko maiatzaren 28an

EDUKIA

SARRERA	4
1. ZIOEN AZALPENA.....	5
2. AKORDIOAK.....	8
3. MARKO LEGALA ETA EMAKUMEEN ESKUBIDEAK	10
4. PROTOKOLOAREN TERMINOLOGIA.....	14
5. PRINTZIPIO GIDARIAK.....	18
5. ESKU-HARTZEKO IBILBIDEA: PROZEDURAK	20
5.1. irungo indarkeria sexista kasuen aurreko prozedurak	20
5.2. GIZARTE-ONGIZATEA: lehen mailako arreta.....	21
5.2.1. Arretaren hasiera	22
5.2.2 Arreta.....	22
5.2.3. Bideratzea eta jarraipena	24
5.2.4. Koordinazioa	24
5.2.5. Espedientearen itxiera	25
5.3. GIZARTE ONGIZATEA: ESKU HARTZE KOMUNITARIOKO ZERBITZUA. BERDINTASUN zerbitzua	27
5.3.1. Hautematea	27
5.3.2. Koordinazioa eta bideratzea	27
5.4. IRUNGO UDALTZAINGOA	28
5.4.1. Sarrera Motak	28
5.4.2. Arreta eta koordinazioa	28
5.4.3. Sexu erasoen prebentzioa	28
5.4.4. Indarkeria matxistaren beste forma batzuk.....	29
5.4.5. Koordinazioa	29
5.5. ERTZAINZA.....	29
5.5.1. Ertzaintzak biktimei ematen dizkien zerbitzuak	29
5.5.2. Sarrera bideak	29
5.5.3. Salaketaren jasotzea.....	30

5.5.4. Biktimari lehen mailako arretatik jaso ditzakeen laguntzan eskaintzea	30
5.5.5. Zerikusia duten zerbitzuekin koordinazioa	30
5.5.6. Arriskuaren balorazioa	31
5.5.3. Biktimak sexu-askatasunaren aurkako delitua jasan badu	32
5.5.4. Akonpainamendua	32
5.6. OSASUN ZERBITZUAK	35
5.6.1. Larrialdiak: Bidasoa Ospitalea	35
5.6.2. Berriki gertatutako sexu-erasoen aurrean jardutea (120 ordu – 5 egun)	36
5.6.3. Lehen Mailako Arreta: Irungo Osasun Zentroa eta Dunboa Osasun Zentroa	38
5.6.4. Biderazioa eta koordinazioa	38
6. ERAKUNDEARTEKO KOORDINAZIO-MEKANISMOAK	40
6.1. KIDEAK	40
6.2. FUNTZIOAK	40
6.3. ALDIZKAKOTASUNA ETA DEIALDIA	41
7. DATUEN BABESA	42
8. INDARKERIA MATXISTAREN AURREKO ERANTZUN PUBLIKOA	44
8.1 INDARKERIA MATXISTAREN KASUETAN ERAKUNDEEN ERANTZUNARI BURUZKO IRIZPIDEAK	44
8.2 ERANTZUN EGOERAK	45
9. JARRAIPENA, HOBEKUNTZA ETA EBALUAZIOA	53
10. INTERPRETAZIOA ETA ARGITALPENA	54
11. BERRIKUSPENA ETA INDARRALDIA	54
1. ERANSKINA : UDAL, FORU ETA AUTONOMIA BALIABIDEEN EZAUGARRIAK	55
2. ERANSKINA: KOMUNIKAZIO- ETA DEIALDI-EREDUAK	60

SARRERA

Aurkezten den protokoloa indarkeria sexistaren biktimak eta bizirik atera direnak artatzen dituzten Irungo zerbitzu publikoen arreta eta koordinazioa hobetzeko tresna erabilgarri eta eraginkorra izan dadin egiten da. Lanerako dokumentu praktikoa izateko sortu da, erakunde sinatzaileen esperientzia jasotzen baitu, baina, era berean, Gipuzkoan eta EAEn erakundeen arreta eta koordinazioa hobetzeko lanean ari diren beste udalerrri batzuen ibilbideaz elikatzen da.

Indarkeria sexistak garrantzi soziala hartu du azken urteotan, eta esparru juridikoa aldatzen ari da erkidegoan, estatuan eta Europan. Hori horrela da gizartea eta legeria harekin batera aldatzen ari direlako, batzuetan gizarte-kontzientziari aurrea hartuz eta beste batzuetan dagoeneko herritarren aldarria dena jasoz. Ildo horretan, Istanbulgo Hitzarmena¹, nahitaez bete beharreko legeria, Estatuko legeriaren aurretik dago, aitortzen dituen indarkeria-eremuak eta -moduak definitzeari dagokionez, bai eta biktimei arreta eta erreparazioa emateko beharrezko politikei dagokienez ere.

Terminologiaren atalean arretaz berrikusiko diren lege-inkoherentzia horiek ez dira oztopo izango udal-politiketan indarkeria sexistari eta biktimei ematen zaien arretari buruzko ikuspegi zabalarekin lan egin ahal izateko; aitzitik, tokiko politikek egin dezakete aurrera gizarte-kontzientzia eta erakundeek gai honi buruz ematen dituzten erantzunak.

Protokolo honek esku hartzeko esparru partekatu bat eraikitzeko lehen ahalegin kolektiboa jasotzen du, inplikaturako erakunde bakoitzaren jarduera-arloak kontuan hartuta, eta indarkeria sexista desagerrarazten aurrera egiteko eta biktimei eta kontzeptu- eta lege-esparruei arreta egokia emateko helburuarekin, eta, batzuetan, dauden mekanismo eta prozeduretan, prozesu hau bideratu duen kezka honako hau da: Biktimak eta bizirik atera direnak.

---

¹ Europako kontseilua: "Convenio del Consejo de Europa sobre prevención y lucha contra la violencia contra la mujer y la violencia doméstica". Istanbul, 2011ko maiatza. Espainiako Estatuak 2014an berretsia.

1. ZIOEN AZALPENA

Protokolo hau sinatu duten erakundeek honako hau **uste** dute:

- Indarkeria sexista ² emakumeak bereizi gabeko kolektibo gisa kontrolatzeko eta diskriminatzeko modu bat da;
- Kontrol hori egitura sozial hierarkiko batean oinarritzen dela, maskulinoa dena eta gizonak femeninoa eta emakumeak direna menderatzen dituen, eta hori normalizatzen eta justifikatzen duen kultura bat dela.

Beraz, indarkeria horri aurre egiten diote, **Giza Eskubideen** urraketa gisa.

Horrek esan nahi du indarkeria sexista ezin dela pertsonen arteko terminoetan soilik azaldu, eta ez dela egokia gizonen bultzada oldarkorra edo emakumeen eta gizonen sozializazio estereotipatua nabarmentzea; era berean, ez da nahikoa agresibitatea edo maitasunari, bikoteari eta familiari buruzko ideiak adierazteko modu desegokietara jotzea. Elementu horiek guztiak historia jakin batean ager daitezkeen arren, indarkeria sexistan intentzionalitate **instrumental** bat dago: emakume horren mendekotasuna eta kontrola, eta beste **adierazkorra**: emakumeen eta gizonen artean ezarritako harreman desberdin eta hierarkikoei eustea.

Indarkeria horren **formak** eta **esparruak** askotarikoak dira: lehenengoan artean daude fisikoa, psikologikoa, sexuala, ekonomikoa, ondarezkoa, soziala, ingurumenekoa; eta bigarrenen artean, pribatuak, publikoak, instituzionalak eta birtualak.

Indarkeria horren **ondorioak** ere askotarikoak dira, eta zuzenean eta berehala eragiten diete biktimei, eta era guztietako kalteak eragiten dizkiete epe labur, ertain eta luzean; eta zuzenean, zeharka eta batzuetan oharkabean, bidegabekeriazko gizarte-harremanak sortzen eta errepikatzen dituzte, eta eskubidetzat hartzen dituzte gizonen pribilegio maskulinoak direnak, hala nola emakumeen, haurren eta, oro har, haurren gaineko kontrola eta boterea araudi heteropatriarkala ³betetzen ez duten pertsoneri buruz

---

² Kontzeptu-esparruaren atalean, erabilitako kontzeptuak eta horien baliokidetasun teorikoak eta legalak garatzen dira.

³ Nahiz eta azken urteotan pribilegio horiek zalantzan jartzen dituzten gizon-taldeek agerpena ikusi dugun, egia da oraindik gutxiengoa direla. Maskulinitasunaren inguruan gizonekin egindako lanaren ezaugarri batzuk hemen aurki ditzakegu: [http://www.euskadi.eus/departamento-salud/-/informacion/entrevista-mikel-otxotorena-fernandez/Interneten 2019ko urtarrilaren 21ean kontsultatua](http://www.euskadi.eus/departamento-salud/-/informacion/entrevista-mikel-otxotorena-fernandez/Interneten%202019ko%20urtarrilaren%2021ean%20kontsultatua)

Hori dela eta, indarkeria sexistaren biktimei arreta egokia emateko, zerumuga zabala behar da, eta zenbait inguruabar eta gertakari aitortu behar dira:

- Euskadin, **mugimendu feministak** eta emakume-taldeek egindako lanari eta ahaleginari esker, indarkeria sexista arazo publikotzat eta ez pribatutzat hartu da, eta, horregatik, erronka bat da politika publikoentzat ikuskera horretara egokitutako neurriak eta jarduerak diseinatzea.
- **Ahalduntzea** emakumeen aukeren eta gaitasunen zabaltze gisa landu behar da, beren bizitza nola nahi duten erabakitzeke, aurre egin behar dioten indarkeria onartzeko presio egiten dieten patroia tradizioetatik harago.
- Indarkeria sexistak emakumeen eta neskatuen **giza eskubideen** erabilera eraginkorrean eragin nagusia duela baieztatzeak esan nahi du estatuen eta erakundeen ekintza erantzukizun handiko eremu batean jarri behar dela, eta **laguntza etengabe eta konprometitua** izan behar duela.

Indarkeriari aurre egiten dioten emakumeentzako arretan parte hartzen duten erakundeek indarkeria-kasuetarako jarduera-protokoloak prestatu dituzte azken urteotan, bereziki bikotekideari eta bikotekide ohiairi dagokionez, genero-indarkeria deritzona estatu-mailan indarrean dagoen legeriaren esparrutik. Protokolo hau sinatzean, erakunde horien konpromisoa erakundeen arteko koordinazioan aurrera egitea da, arreta hobetzeko eta zerbitzu publikoei laguntza eskatzera doazen emakumeen birbiktimizazioa saihesteko.

Inplikaturako zerbitzu guztietan indarkeriaren ondorioak modu instrumental gisa eta biktimei eragiten dien kaltea behar bezala zaintzeaz gain, indarkeriaren adierazpen-izaerari ere erreparatu behar zaio, eragiten duen kalte indibidual, kolektibo eta soziala konponduz, biktimak "**eskubideen titular**" gisa hartuta, eta ez kanpo-ziurtagiriak emandako onura sozialen erabilzaille huts gisa.

Gure ustez, ikuspegi horrek gainditu egin behar ditu biktimek subjektu kaltebera gisa dituzten pertzepzioetan oinarritutako jarduteko eta arreta emateko moduak; izan ere, subjektu horiek laguntza behar dute, eta, batzuetan, haiekin adostu ez diren norabideetan jardutera behartuta daude. Hala ere, protokolo honen helburu bat da inplikaturako erakunde

guztietan langileak izatea, emakumeen **agentziak** ⁴ susta ditzan eta haien ahalduntze-prozesurako baldintzak eta baliabideak eman diezazkieten, bakoitzaren abiapuntutik.

Lan honi ekiteko izan diren motibazio nagusiak honako hauek izan dira: zerbitzu-sare egoki bat sortzea, indarkeria sexistak maila guztietan eta biktima guztietan dituen ondorioak bilduko dituen sare sozial bat sortzea, eta giza eskubideak errespetatuko dituen errespetuzko herritarrak, bortxatutako eskubide horiek kolektiboki aitortu eta erreparatuko dituenak.

Azkenik, uste dugu protokolo hau ez dela dokumentu itxia; aitzitik, jarraipena eta ebaluazioa egiteko aurreikusitako guneeetan hautemandako premietara egokitu nahi da. Era berean, hitzarmena sinatu duten erakundeek konpromisoa hartu dute protokolo hau udalerrian dauden beste erakunde publiko eta elkarte batzuen artean zabaltzeko lanean jarraitzeko, tresna hau oinarritzen duten arrazoiak partekatzeko eta zabaltzeko.

---

⁴ Funtsezko urratsa da emakumeek beren behar, interes eta eskubideen alde borroka egin dezaten. "Agentzia" kontzeptua pertsona edo talde batek bere helburuak definitzeko eta helburu horiek lortzeko jarduteko duen gaitasunari dagokio. Kontzeptu horrek emakumeen mobilizazioaren garapenean jartzen du arreta, beren bizitza hobetuko duten eraldaketak lortzeko, beste agente batzuek edo Estatuak haiek diseinatzeko deituak izan ez diren ondasunak edo zerbitzuak eman arte.

2. AKORDIOAK

Ondoren sinatzen dutenek, Irungo Udalak, Irungo Ertzain-Etxeak eta Bidasoako ESLak honako hau adostu dute:

Lehenengo: Jarduera eta Koordinaziorako Erakunde arteko Protokolo bat sinatzea, Irunen genero-indarkeria eta sexu-erasoak jasaten dituzten emakumeei eta adingabeei arreta hobe emateko mekanismoak zehazteko eta hobetzeko.

Bigarren: indarkeria sexistaren aurkako politika publikoen diseinuan, koordinazioan, jarraipenean eta ebaluazioan laguntzea, eta, ondoren, indarkeria horren beste forma batzuei (lesbofobia, homofobia eta transfobia, besteak beste) arreta emateko ikuspegia zabaltzeko konpromisoa hartzea.

Hirugarren: indarkeriari aurre egiten dioten emakume biktimen arreta garatzea, emakumeen indarra erreskatatzen duen eta toki-, foru-, autonomia- eta estatu-mailan ezarritako berdintasun-politika publikoen esparruan txertatzen den ahalduntze-ikuspegi batetik.

Laugarren: koordinazio-mahai iraunkor bat eratzea eta protokoloaren egikaritze- eta jarraipen-lanen erantzukizunak ezartzea honako erakunde hauei: Irungo Udala (Berdintasun Zerbitzua, Gizarte Ongizate Arloa eta Udaltzaingoa), Osakidetza (Dumboa eta Irun erdialdeko osasun-zentroak, Etengabeko Arretarako Gunea eta Bidasoako Ospitalea), eta Ertzaintza (Irungo Ertzain-Etxea). Erakunde horiek protokolo hau abian jartzeko konpromisoa hartzen dute, protokolo honetako dagokien atalean garatutako prozedura eta mekanismoen arabera.

Bosgarren: erakunde bakoitzean erreferentziazko pertsona bat izendatzea, lehenengo protokolo honetan adostutako koordinazio-lanen jarraipena egiteko, bai eta ordezkotzat ere, titularraren absentsia-aldiak betetzeko.

Seigarren: indarkeria sexista prebenitzeko hedapen-kanpainak eta -ekintzak bultzatzea, gizarteak indarkeria sexistaren adierazpen zuzenak eta forma sinbolikoak eta egiturazkoak arbuiatzeko.

Zazpigarren: emakumeen indarkeriatik irteteko ibilbideak hobeto aztertzea ahalbidetuko duten datuak biltzeko tresnak ebaluatzea, hobetzea eta kohesionatzea. Jarduera horren

helburua izango da protokolo hau sinatzen duten erakundeetan hobekuntzak sustatzea, bai eta foru-zerbitzuak eta zerbitzu autonomikoak hobetzeko proposamenak ere.

Zortzigarren: emakumeen parte-hartzea bultzatzea prozesuaren fase guztietan, indarkeria sexistari aurre egiteko, haien beharrak eta erritmoak kontuan hartuta.

Bederatzigarren: etengabeko prestakuntza eguneratua eta inplikaturako eragile guztien beharretara egokitua ematea.

Hamargarren: Protokoloaren funtzionamendua etengabe ebaluatzeko prozesu bat garatzea, arretaren funtzionamendua hobetzeko beharrezkoak diren hobekuntzak gehitu ahal izateko. Aurrekoaz gain, erakunde sinatzaileek konpromisoa hartzen dute protokoloaren eta arreta-politiken ebaluazioa egiteko, abian jarri eta bi urtera.

Hamaikagarren: indarkeria sexistaren biktimei arreta ematearekin zerikusia duten erakunde sinatzaileetako langile guztien artean protokolo honen berri izatea sustatzea, bai eta herritarren artean ere, biktimek erabil ditzaketen laguntza-zerbitzuak eta -prozedurak ezagunak izan daitezen eta herritarrak ere indarkeria sexistaren aurkako babes- eta borroka-sare sozial bihur daitezen.

SINATZAILEAK

Irungo Udala (Udal Batzar Txit Gorenak, egun honetan eginiko bilkuran, onartua, 2021eko maiatzaren 28an).

Ertzaintza (Irungo Ertzain-Etxea)

Osakidetza

3. MARKO LEGALA ETA EMAKUMEEN ESKUBIDEAK

Indarkeria sexistaren biktima diren emakumeei ematen zaien arreta koordinatzeko helburuari dagokion arau-esparruko legedi nagusia honakoa da, EAEn botere publikoen esku-hartzea ere arautzen duena:

Emakumeen aurkako indarkeriaren arloan:

- i. 2011ko maiatzaren 11ko emakumeen aurkako indarkeriaren eta etxeko indarkeriaren kontrako prebentzio eta borrokarako Europar Kontseiluaren Hitzarmena (Istanbuleko Protokoloa), zeina 2014ko apirilaren 11an Estatu espainiarrak berretsi zuen eta 2014ko abuztuaren 1etik indarrean dagoen.
- ii. Genero-indarkeriaren aurka oso-osoko babesa emateko neurriei buruzko abenduaren 28ko 1/2004 Lege Organikoa.
- iii. III. 9/2018 Errege Lege Dekretua, abuztuaren 3koa, genero-indarkeriaren aurkako estatu-ituna garatzeko premiazko neurriena.
- iv. Gizon eta emakumeen berdintasunerako otsailaren 18ko 4/2005 Legea.
- v. Etxeko tratu txarrak eta sexu indarkeria jasaten dituzten emakumeei harrera hobea egiteko erakundeen arteko II. Akordioa, 2009ko otsailaren 3koa.

Aipatutakoez gain, **emakume atzeritarren aurkako** indarkeriaren arloan honako hauek ere izan behar dira kontuan:

- i. Urtarrilaren 11ko 4/2000 Lege Organikoa, Atzeritarrek Espainian dituzten Eskubide eta Askatasunei buruzkoa, eta Atzeritar horiek Gizarteratzeari buruzkoa.
- ii. 4/2000 Lege Organikoaren erregelamendua, apirilaren 20ko 557/2011 Errege Dekretuaren bidez onartua.
- iii. Otsailaren 16ko 240/2007 Errege Dekretua, Europar Batasuneko eta Europako Esparru Ekonomikoaren gaineko Akordioa sinatu duten estatuetako herritarrak Espainian sartu, aske ibili eta bizitzeari buruzkoa.

Adin txikikoen babesaren arloan:

- i. Otsailaren 18ko 3/2005 Legea, haurrak eta nerabeak zaintzeko eta babestekoa.
- ii. Uztailaren 22ko 8/2015 Legea, haurrak eta nerabeak babesteko sistemaren aldaketaren gainekoak, bere hirugarren xedapen gehigarrian abenduak 28ko Genero-indarkeriaren aurka oso-osoko babesa emateko neurriei buruzko 1/2004 Lege Organikoan aldaketak ezartzen dituenak.

Eskumenen banaketaren arloan:

- i. Toki-araubidearen oinarriak arautzen dituen apirilaren 2ko 7/1985 Legea.
- ii. 2/2016 Legea, apirilaren 7koa, Euskadiko Toki Erakundeei buruzkoa.
- iii. Abenduaren 5eko 12/2008 Legea, Gizarte Zerbitzuei buruzkoa.
- iv. Urriaren 6ko 185/2015 Dekretua, Gizarte Zerbitzuen Euskal Sistemaren prestazio eta zerbitzuen zorroari buruzkoa.
- v. Abenduak 28ko Genero-indarkeriaren aurka oso-osoko babesa emateko neurriei buruzko 1/2004 Lege Organikoaren 19. artikularen 7. puntua, berdintasun organismoen kompetentziei buruzkoa.

Datuen babesari dagokion arloan:

- i. 2016/679 ERREGELAMENDUA (EB) 2016ko apirilaren 27koa, EUROPAKO PARLAMENTUARENA ETA KONTSEILUARENA, datu pertsonalen tratamenduari eta datu horien zirkulazio askeari dagokienez pertsona fisikoak babesteari buruzkoa; eta 95/46/CE Zuzentaraua (Datuen Babeserako Erregelamendu orokorra) indargabetzen duena 2016ko maiatzaren 25ean indarrean sartu zena eta 2018ko maiatzaren 25etik aurrera derrigorrez aplikatu beharrekoa.
- ii. Abenduaren 13ko 15/1999 Lege Organikoa, Izaera Pertsonaleko Datuak Babesteari buruzkoa.

Halaber, hurrengo **akordioak** ere hartzen dira kontuan:

- i. Emakumearen aurkako diskriminazio mota guztiak deuseztatzeko konbentzioaren hautazko protokoloa (1999).
- ii. Etxeko tratu-txarrak jasan duten emakume biktimen Segurtasun Plana, 2002-2004.
- iii. Segurtasun gorputz eta indarren jokaera eta genero indarkeria eta etxeko indarkeria jasaten duten emakumeak babesteko auzitegi organoekin duten koordinazioari buruzko Protokoloa, 2004.
- iv. Etxeko indarkeria jasaten duten biktimen babes aginduak ezartzeko Protokoloa, 2003.
- v. Etxeko indarkeria jasaten duten biktimentzako bizileku eta harrera baliabideak hobetzeko Programa, 2004-2005.
- vi. Etxeko tratu-txarren eta emakumeen aurkako indarkeria sexualaren gaineko osasun arloko Protokoloa, 2008.
- vii. Etxeko tratu-txarren eta eraso sexualen biktimen harrera hobetzeko II. erakundeen arteko Akordioa, 2009.

Batez ere abenduaren 28ko Genero-indarkeriaren aurka oso-osoko babesa emateko neurriei buruzko 1/2004 Lege Organikoak ezarritakoarekin bat egiten duen marko legal honen barnean, euren bikote edo bikote ohien esku indarkeria zuzena jasaten duten **emakumeen eskubideak** ezartzen dira:

- i. Emakume atzeritarren eskubideak (17.1.art.)
- ii. Informaziorako eskubidea (18.art.)
- iii. Esku-hartze sozial osoa jasotzeko eskubidea (19.art.)
- iv. Dohako, berehalako eta espezializatua den esku-hartze juridikoa jasotzeko eskubidea (20.art.)
- v. Laneko eskubideak eta Gizarte Segurantzako prestazioak jasotzeko eskubidea (21, 22 eta 23 art.)

- vi. Eskubide ekonomikoak (27 art.)
- vii. Babes ofizialeko pisu eta zahar-etxeetara sarbiderako lehentasuna (28.art.)
- viii. Seme-alaben berehalako eskolaratzerako eskubidea (5. art. eta hamazazpigarren xedapen gehigarria).

Horrez gain, genero indarkeriaren biktimei **delitu baten biktima** izateagatik beste eskubide batzuk ere badagozkie:

- ✓ Salaketa bat formulatzeko eskubidea.
- ✓ Etxeko Indarkeria jasan duten biktimen Babes-agindua arautzen duen ekainaren 31ko 27/2003 Legeak ezartzen duen Babes-agindua eskatzeko eskubidea.
- ✓ Bere erasotzailearen aurrean ez aitortzeko eta bere segurtasun eta ongizate emozionala bermatzen duten neurri guztiak hartzeko eskubidea.
- ✓ Prozedura penalaren parte izateko eskubidea.
- ✓ Gauza itzultzeko, sortutako mina erreparatzeko eta eragindako kalteagatik indemnizazio bat jasotzeko eskubidea.
- ✓ Ekintza judizialen informazioa jasotzeko eskubidea.
- ✓ Duintasuna eta intimitatea babesteko eskubidea.
- ✓ Delituen biktimei laguntzak.

4. PROTOKOLOAREN TERMINOLOGIA

Atal honetan, indarkeria matxista definitzeko moduak deskribatzen dira, bai eta haren forma eta eremu batzuk ere, erabiltzen duen erakundea adieraziz.

INDARKERIA MATXISTA

Gipuzkoako Foru Aldundiak 2/2015 Foru Arauan egin zuen, eta honela definitzen du: *kontrol, eraso, arbuio, inposaketa zuzen, estruktural eta sinboliko modu eta ekintza guztiak, alde batetik, sexu, genero eta sexualitatearen estereotipoak urratzen eta zalantzan jartzen dituzten pertsonen aurka zuzentzen direnak, bai eta, hautsi gabe ere, bertan inplizituki dauden botere-harremanak, hau da, emakumeak, jasaten dituzten gorputzen aurka zuzentzen direnak ere.*

Ez du beste baliokidetasunik maila juridikoan, nahiz eta kontzeptu hori asko erabiltzen duten bai erakunde feministek, bai hain zehatza ez den komunikabideetan, bikotekideak edo bikotekide ohiak eragindako indarkeriarekin edo sexu-erasoekin parekatzen baitute.

EMAKUMEEN AURKAKO INDARKERIA GENERO ARRAZOIENGATIK

Istanbulgo Hitzarmenaren definizioen arabera, "*Genero-arrazoiengatiko emakumeen aurkako indarkeria*" emakume baten aurkako indarkeria oro da, emakumea delako edo emakumeei neurriz kanpo eragiten dielako.

Autonomia Erkidegoko legeriak emakumeen aurkako indarkeria kontzeptua erabiltzen du *sexuaren ziozko edozein ekintza bortitz* definitzeko, *baldin eta ekintza horrek emakumeari kalte fisiko, sexual edo psikologikoa edo sufrimendua eragiten badio edo ekar badiezaioke*; besteak beste, *ekintza horiek egiteko mehatxuak, hertsapena edo askatasuna arbitrarioki kentzea bizitza publikoan edo pribatuan.*

Gipuzkoako Foru Aldundiaren Foru Arauaren terminologiaren arabera, indarkeria sexistak emakumeei zuzenean eragiten diena da.

FAMILIA BARRUKO/ETXEKO INDARKERIA

Era berean, Istanbulgo Hitzarmenaren definizioari lotuko gataizkio: familian, etxean edo antzinako edo egungo ezkonkideen edo izatezko bikoteen artean gertatzen diren indarkeria fisiko, sexual, psikologiko edo ekonomikoko ekintza guztiak ulertuko dira, delituaren egileak biktimaren etxea bera partekatzen duen edo partekatu duen alde batera utzita.

GENERO INDARKERIA

Abenduaren 28ko 1/2004 Lege Organikoak, genero⁵-indarkeriaren aurka oso-osoko babesa emateko neurriei buruzkoak, honela definitzen du: "Indarkeria fisiko eta psikologikoko ekintza oro, sexu-askatasunaren aurkako erasoak, mehatxuak, hertsapenak edo nahierara askatasuna kentzea barne, gizonek beren ezkonkide izan diren emakumeen aurka edo haiekin antzeko afektibitate-harremanengatik lotuta daudenen edo egon direnen aurka, nahiz eta bizikideak ez izan.

Genero-indarkeria eta etxeke indarkeria, ez kontzeptualki, ez juridikoki, ez dira gauza bera; izan ere, lehenengoa da emakumeei eragiten zaiena, eta bigarrena, berriz, familiako kideei aplikatzen zaiena.

ADINGABEAK GENERO-INDARKERIAREN ZUZENKO BIKTIMA GISA

Legeak⁶ aitortzen du beren aitak edo/eta amaren bikotekide berriak indarkeria erabiltzen duten bikoteen seme-alabak zuzeneko biktimak direla esposizioagatik, hau da, tratatu txarrak zuzenean bizi ez arren, indarkeria-giroa bizitzeak beren osotasun pertsonala kaltetzen du eta beren bizitzak arriskuan jar ditzake. Horrela, bada, legezko aitortpen horrek beren amen eskubide berak edukitzen ditu, eta beharrezko arreta bermatu behar die.

Adingabeek indarkeria hori jasan dezakete:

---

⁵ Ley Orgánica 1/2004, de 28 de diciembre, de Medidas de Protección Integral contra la Violencia de Género. Disponible en: <https://www.boe.es/buscar/pdf/2004/BOE-A-2004-21760-consolidado.pdf>

⁶ La ley Orgánica 8/2015, del 22 de julio, de Modificación del Sistema de Protección a la Infancia y Adolescencia⁶, incluye cambios en la Ley Orgánica 1/2004 en su disposición final tercera.

1. Modu **bikarioan edo instrumentalean**: gurasoen/bikotekideen eta ama-bikotekide ohien eraso fisikoak edo psikologikoak, beren amen aurkako kontrol eta indarkeria moduan.
2. Genero-indarkeria dagoen etxe batean elkarrekin bizitzearen **eraginpean** egoteagatik, indarkeria sexista gertatzen denean bizi den tentsio-giroak eragindako ingurumen- indarkeria barne.
3. **Zuzenean**, gurasoek edo familiako beste kideren batek fisikoki, psikologikoki edo sexualki erasotzen dienean.

Gainera, adingabeek beste indarkeria-mota batzuk pairatzen dituzte familiatik kanpo, hala nola sexu-abusuak, beren adineko beste adingabeek egindako eskola-jazarpen matxista, bikotekideek edo bikotekide ohiek nerabeei eragindako kontrola eta indarkeria matxista, sareetako jazarpena barne.

INDARKERIA SEXUALA

"Sexu-askatasunaren aurkako delituak" ere esaten diote zenbait zerbitzuek – Polizia-zerbitzuak, adibidez – Bikotearen esparrutik kanpo, aldi baterako lan-harremanetan, familia-harremanetan edo harreman afektibo-sexualetan, edo, kasu askotan, inolako harremanik izan gabe, emakumeen askatasuna, segurtasuna eta mugikortasuna mugatzen duten jokabide oldarkorren multzoa gertatzen da.

Adierazpen larriena, bortxaketa, arbuatzen den delitua bada ere, eta berehalako izua eta haserrea eragiten baditu ere, sexu-eraso ugari eta askotarikoak gertatzen dira oharkabean.

Nork gauzatzen duen alde batera utzita, egungo legeriak (nahiz eta gaur egun aldaketa-prozesuan dagoen) hiru mota bereizten ditu.

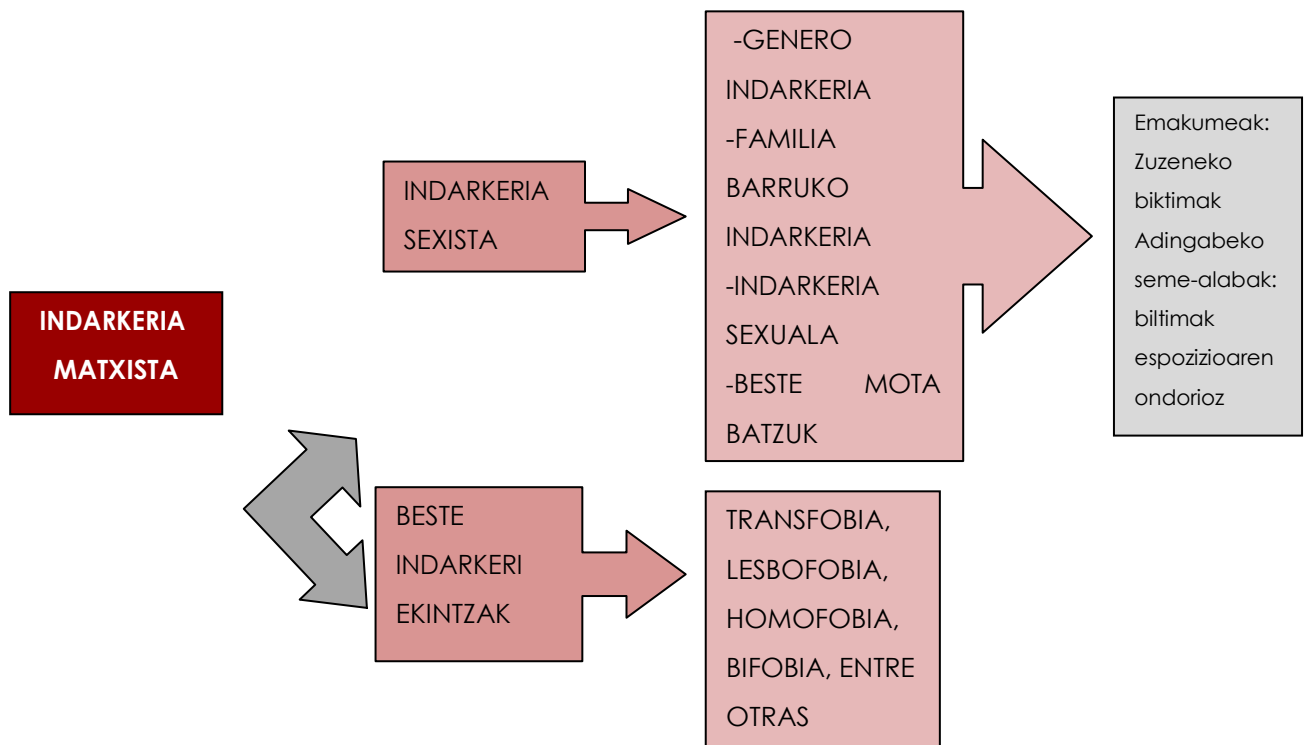
Sexu-erasoak: beste pertsona baten sexu-askatasunaren aurka egiten den edozein jokabide, indarkeria edo larderia erabiliz, (indarkeria indar fisikoa erabiltzea dela eta larderia erabiltzea hur-hurreko gaitz larri bat jasateko beldurra eragitea, edo biktimaren pertsonarengan edo haren hurbilekoengan hori jasateko mehatxuak egitea) Sexu-erasoaren forma ohikoenetako bat bortxaketa da, honela definitzen dena: kopulazioa baginatik, uzkitik edo ahotik, edo gorputz-adarrak edo objektuak lehen bi bideetako batetik sartzea.

Sexu-abusuak: indarkeriarik edo larderiarik gabe egiten direnak. Barnean hartzen dira borondate- edo adimen-gaitasuna mugatuta dutelako baliozko ezagutzarik eman ezin duten emakumeengan egindako abusuak, eta, bereziki, adingabeei egindako sexu-abusuak.

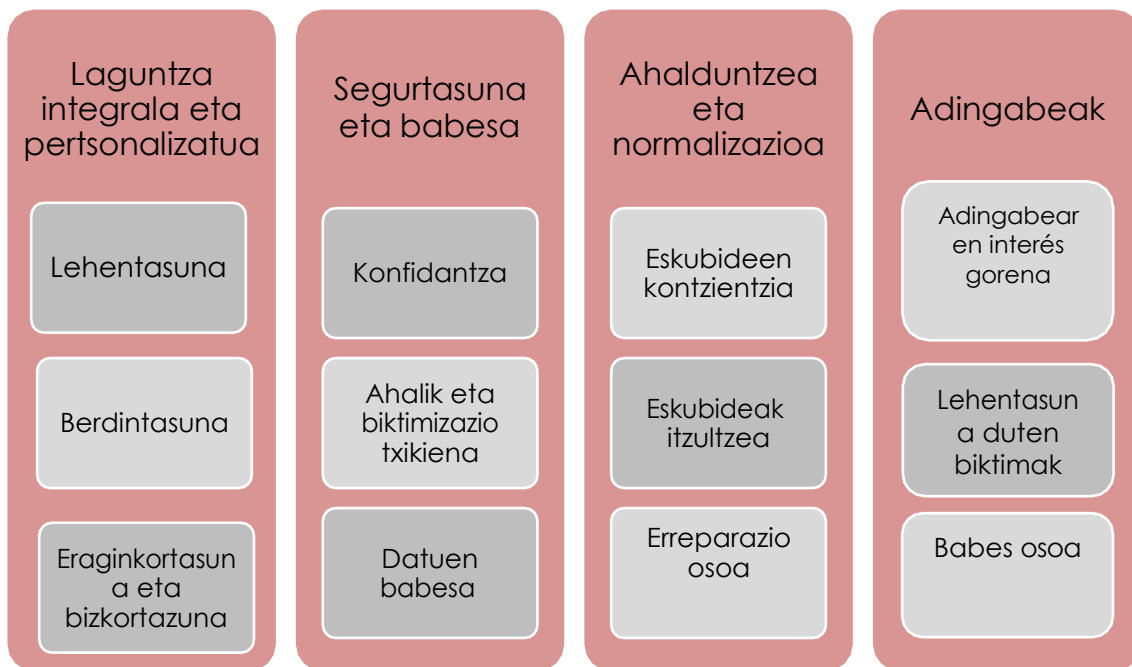
Sexu-jazarpena: hitzeko portaerak, ez-hitzezkoak eta fisikoak, sexualak eta nahi ez direnak, lan, irakaskuntza edo antzeko harreman baten esparruan gertatzen direnak, emakumearen duintasunaren aurka egiteko eta/edo larderiazko ingurune etsaikorra, apalesgarria, umiliagarria edo iraingarria sortzeko.

Laburbilduz, eskema honetan indarkeria matxistaren forma ezberdinak jasotzen dira.

5. PRINTZPIO GIDARIAK

Jarduera-protokolo honetan jasotako jarraibideak betetzeko, eta kontuan hartuta esku-hartzearen helburu nagusia emakumeak eta seme-alabek beren harreman afektiboak **indarkeriarik gabe** bizi ahal izatea izango dela, inplikaturako profesionalak eta erakundeek honako printzipio hauek bete beharko dituzte:

Printzipio horiek protokolo honek bete nahi dituen helburu hauetan islatuko dira:

- Erakundeek ematen duten arreta, **laguntza integrala** eta babesa hobetzea, bai eta bertako profesionalen gaitasunen gaineko prestakuntza espezializatua sustatzea ere, **detekzio goiztiarra/prebentzioa** errazteko, indarkeria sexistako egoerak berriro gerta ez daitezen.
- **Larrialdi-egoeratarako** erantzun egokiak hartzea, bereziki adingabeak ere dauden kasuetan, haien babesa bermatzeko.

- Jarduketa oro gidatu behar duen **konfidentzialtasun-printzipioa** errespetatzeko beharra azpimarratzea, bereziki biktima adingabea denean eta haren interes gorena gailentzen denean.
- **Aitorpen eta erreparazio** neurriak ezartzea, hura berreskuratze integraltzat hartuta, eta egintza hori berriro ez dela errepikatuko bermatzea.
- **Ahalduntzea eta normalizazioa**. Kasu bakoitzerako neurri egokienak antolatzean, emakumeen autonomia pertsonala bultzatu beharko da, egoera horiei aurre egiteko gaitasuna indartuz eta haien erabakiak hartzea indartuz.
- **Adingabeak**: adingabeak dituzten indarkeria-kasuek, eskubideen titular diren aldetik, aplikazio koordinatua eta koherentea eskatzen dute, inplikaturako instantzia guztien lana eskatzen duena, ikuspegi homogeenetatik eta esku hartzeko aukera berarekin: giza eskubideak, haurrak eta generoa.

5. ESKU-HARTZEKO IBILBIDEA: PROZEDURAK

5.1. IRUNGO INDARKERIA SEXISTA KASUEN AURREKO PROZEDURAK

Emakumeentzako eta adingabeentzako sarrera-puntuak

"Sarrera-puntuak" dira Irunen emakumeek dituzten, indarkeria sexista beren bizitzetatik ezabatzeko esku-hartze prozesu bati ekiteko sarbideak. Emakume bat horietako edozeinetatik sartzan bada, gainerako zerbitzuekin lotzen du, baldin eta emakumeak hala adierazten badu hasieran edo hura artatzen duen lehen zerbitzuko langileek esku hartzen duten bitartean.⁷

Irungo sarrera-guneak honako hauek dira:

1. UDAL MAILAKO ARLO ETA ZERBITZUAK

- 1.1 GIZARTE-ONGIZATEA – LEHEN MAILAKO ARRETA
- 1.2 GIZARTE-ONGIZATEA – ESKU HARTZE KOMUNITARIOA
- 1.3 UDALTZAINGOA
- 1.4 BERDINATSUN ZERBITZUA

2. FORU MAILAKO ZERBITZUAK

- 2.1 GIZARTE LARRIALDIEN FORU ZERBITZUA (GLFZ-SFUS)

3. AUTONOMI MAILAKO ZERBITZUAK

- 3.1 ERTZAIN-TZEA. IRUNGO ERTZAIN-ETXEA
- 3.2 OSAKIDETZA- IRUNGO OSASUN ZENTROAK, ETENGABEKO ARRETA GUNEAK, ESPEZIALITATEAK , BIDASOA OSPITALEA
- 3.3 SATEVI (Eusko Jaurlaritzaren 24 orduetako telefono arreta-zerbitzua)
- 3.4 LANBIDE
- 3.5 Biktimari Laguntzeko Zerbitzua (BLZ)
- 3.6 EPAITEGIA
- 3.7 IKASTETXEA

Irungo Epaitegia sarrera-puntua bada ere, praktikan ohikoa da epaitegira lehen auzialdian jotzen duten emakumeak Ertzaintzara bideratzea, salaketa jartzeko, eta, noizbait, Gizarte Ongizateko Lehen Mailako Arretara, arreta integrala emateko.

⁷ 1. eranskinean honako hauek agertzen dira: udal-, foru- eta autonomia-baliabideen ezaugarriak.

Ikastetxeen kasuan, etengabeko koordinazioa mantentzen dute Ertzaintzarekin eta Gizarte Ongizateko Lehen Mailako Arretarekin, amaren indarkeria-adierazleak detektatzen diren kasuetarako, edo amak berak zehazten du zer egoeratan dauden, arreta jaso ahal izateko eta ikastetxeak biktima diren adingabeen hezkuntza-arloko premien jarraipena egin ahal izateko.

Horrez gain, emakumeen sarrera-puntu batzuk detekzio-puntu izan daitezke, indarkeriaren kasuistikaren arabera. Detekzio-puntu horiek funtsezko zeregina dute biktimizekiko arreta-mekanismoak aktibatzeke.

Elkarteen eta herritarren mugimenduak eta **Hirugarren Sektoreko** erakundeak ere detekzio eta informazio guneak dira, eta, batzuetan, emakumeei arreta ematen diete, erakundeen esku-hartzea modu koordinatuan osatzeko.

5.2. GIZARTE-ONGIZATEA: LEHEN MAILAKO ARRETA

Irungo lehen mailako arretada indarkeria sexistaren biktimen eta haien ardurapeko pertsonen erreferentea, etengabeko laguntza emanez.

Indarkeria sexistatik bizirik atera diren emakumeentzako arreta-zerbitzuak Gizarte Ongizateko Arloaren barruan daude: lehen Mailako Arreta. Erreferentziazko zerbitzua da laguntza eskatzen duten emakumeentzat, bai zuzenean, bai beste arrazoi batzuegatik esku hartzean indarkeria egoera bat hautematen denean.

Lehen Mailako Arretako Zerbitzuak hainbat jarduera egiten ditu: konfiantzazko lotura ~~bat~~ sortu kontzientziako prozesuetan, informatzeko eta dagokion egoeraren balorazioa egiteko bai eta erabakiak hartzeko prozesuan laguntzeko. Zeregin horien artean daude:

- Harrera, informazioa eta arreta beren eskaerei
- Hasierako balorazioa eta diagnostikoa
- Emakumearekin adostuta, Arreta Pertsonalizatuko Plana (APP) egitea eta esku-hartzearen jarraipena egitea
- APP honi lotutako zerbitzu eta prestazio ekonomikoen eskaera kudeatzea eta bideratzea.

- Bigarren mailako arretara bideratzea (espezializatua), behar izanez gero
- Prozesuan orientazioa eta laguntza ematea, haien erritmo eta premia errespetatuz
- Deribazioa eta beharrezko balioesten diren gainerako baliabideekiko eta zerbitzuekiko koordinazioa

5.2.1. Arretaren hasiera

- Zuzenean, gizarte-zerbitzuetara joz informazio bila edo telefonoz
  - Babes-eskaera esplizituarekin, indarkeria egoera hitzez adierazita
  - Eskara inplizitu batekin, gizarte-langileek, beren eginkizunetan dihardutela esku-hartzea egiten ari diren emakumeekin, indarkeria-egoera bat jasaten ari direla detektatzea.
- Beste zerbitzu batzuetatik eratorriak: hirugarren sektoreko erakundeak, osasun-zerbitzuak, Ertzaintza, udaltzaingoa, ikastetxeak, elkarte-sarea, enplegu-zerbitzuak, Epaitegia
- Emakumearen komunitateak edo inguruak emandako informazioaren bidez

5.2.2 Arreta

Pertsona ardatz duen lan modalitateak berekin dakar zerbitzuaren lehentasuna arreta jasotzeko laguntza eske joaten den edozein emakumeri arreta ematea izatea, nahiz eta aurrez hitzordurik ez izan.

Irunen, kasu berriak 8: 30etik 14: 00etara aurrez hitzordurik gabe arreta ematen duten harrera-unitateko gizarte-langileek eta indarkeria matxistaren biktima diren emakumeei arreta espezifiko ematen dien gizarte-langile batek artatzen dituzte.

Hasierako arreta arautzen duen printzipioa kasu guztietan berehalako laguntza ematea da.

Larrialdia lehen mailako arretako ordutegitik kanpo gertatzen bada eta emakumea 24 orduko beste zerbitzu batera joaten bada (Udaltzaingoa edo Ertzaintza, GLFZ-SFUS), erakunde horiek bideratuko dute kasua ondoren lehen mailako arretara.

Gizarte Zerbitzuen Euskal Sistemaren Prestazio eta Zerbitzuen Zorroari buruzko Dekretuan jasotzen den bezala, gizarte-langileetako batek kasuaren hasierako balorazioa egingo du, eta hiru kasu zehaztu ahal izango ditu:

- a) Kasuak ez du Gizarte Zerbitzuen Euskal Sistemaren esku-hartzerik behar.
- b) Planteatutako premia Udaleko Gizarte Zerbitzuaren esku-hartze puntual baten bidez bete daiteke, eta ez da jarraipenik beharko.
- c) Beharrezkoa da era bateko edo besteko esku-hartzea egitea, eta udaletako eta/edo foru-aldundietako gizarte-zerbitzuek jarraipena egitea.

Emakumearen arreta egin eta informazioa partekatu eta gero, berarekin batera Pertsonalizatuko Plana prestatuko da, ondoren, emakumeak eska ditzakeen baliabideak eta zerbitzuak kudeatzen dira:

- ✓ Autonomia-erkidegoan kudeatutako laguntza ekonomikoak (*gizarte-larrialdietarako laguntzak eta diru-sarrerak bermatzeko errenta, ordainketa bakarreko prestazio ekonomikoa genero-indarkeriaren biktima diren emakumeentzat*) eta/edo udal-laguntza bereziak. Halaber, beste erakunde batzuek kudeatuta legezkiokkeenen berri emango zaio.
- ✓ Bizitegirako alternatiba:
  - *Udal- edo foru-ostatuaren kudeaketa, baliabide horiek udalerriatik irteteko beharraren eta esku-hartzearen intentsitatearen arabera egokiak diren baloratu.*
  - *Foru ostatua (URRATS) aukeratzen bada, dagokion foru zerbitzuekin koordinatu beharko da.*
  - *Ostatu-zentro batean ostatu hartzeko aukera puntuala.*
- ✓ Gipuzkoako Foru Aldundiak (GFA) eskainitako eta udalek kudeatutako arreta psikologikoa.
  - *Emakumearen baimena izan ondoren, zerbitzu horretara bideratzeko txosten bat behar da, eta GFAk onartu ondoren (berehala izan daiteke, larrialdietan), zerbitzua hasten da: 3 balorazio-saio, 18 tratamendu-saio eta 9 luzapen-saio, behar izanez gero.*
  - *Arreta hori seme-alaba adingabeei ere eman dakieke, horiek ere indarkeria horren biktima baitira.*
- ✓ Gipuzkoako Foru Aldundiak eskainitako arreta soziojuridikoa (GFA)
- ✓ Udalaren gizarte- eta hezkuntza-arreta, esku hartzeko eta jarraipena egiteko prozesuan

gizarte-laguntza emateko.

5.2.3. Bideratzea eta jarraipena

Hasierako balioespena kontuan hartuta, kasuak Gizarte Zerbitzuen Euskal Sistemaren esku-hartzerik behar ez duela uste bada, egindako kontsulta jasota utziko da, eta egokien irizten zaion baliabidera bideratuko da.

Gainerako kasuetan, erreferentziako gizarte-langileak udal, foru- eta/edo autonomia-mailako beste zerbitzu batzuekiko harremana kudeatuko du, betiere emakumeak datu pertsonalak⁸ lagatzeko baimena aurkezten badu. Aipatu behar da, nahiz eta beste baliabide osagarri batzuen bidez artatua izan, Lehen Mailako Arretak kasuei erantzuten jarraitzen duela eta APPren arabera jarraipen pertsonalizatua eskaintzen duela.

5.2.4. Koordinazioa

Zerbitzu eta baliabideen koordinazioa, batez ere, telefonoz edo posta elektronikoz egiten da.

- ✓ Udaltzaingoarekin, etengabe eta bi noranzkoetan. Udaltzaingoak jarduketa-partek bidaltzen ditu gizarte-zerbitzuen esku-hartzea beharrezkotzat jotzen duenean, eta haiek eskatzen duten informazioari ere erantzuten dio.
- ✓ Berdintasun Zerbitzutik, abian jartzen diren baliabideen eta jardueren berri ematen zaio Lehen Mailako Arretari, hala nola Jabekuntza Eskolaren jardueren berri. Koordinazioa mantentzen da, batez ere, biktima diren emakumeentzako plaza espezifikoak kudeatzeko emakumeentzako autoestimutaldean edo berdintasunak antolatutako beste talde eta tailer batzuetan.
- ✓ Ertzaintzarekin, koordinazioa arina eta noranzko biko da, kasu zehatzei buruzko informazioa emateko.
- ✓ Banakako eta taldeko laguntza psikologikoko, laguntza soziojuridikoko, arreta psikosozial anbulatorioko edo foru-ostatuko egoitza-zentroetako baliabideak eskatzeko, txosten bat egin eta Gipuzkoako Foru Aldundiari bidaltzen zaio. Telefono bidezko komunikazioa mantentzen da deribazioa kudeatzeko.
- ✓ Ikastetxeekin koordinazioa mantentzen da orientazioko langileekin, tutoreekin eta abarrekin, deien edo posta elektronikoaren bidez.
- ✓ Gazteen arlotik eta ingurune irekiko programatik, arretaz arduratzen diren kaleko hezkuntza-langileek indarkeria-adierazleak edo kasuak antzeman ditzakete, eta lehen mailako arretari jakinarazi, gizarte-langileek kasua artatu ahal dezaten.

---

⁸ Informazio hau 7. atalean zabaltzen da. Datuen babesa

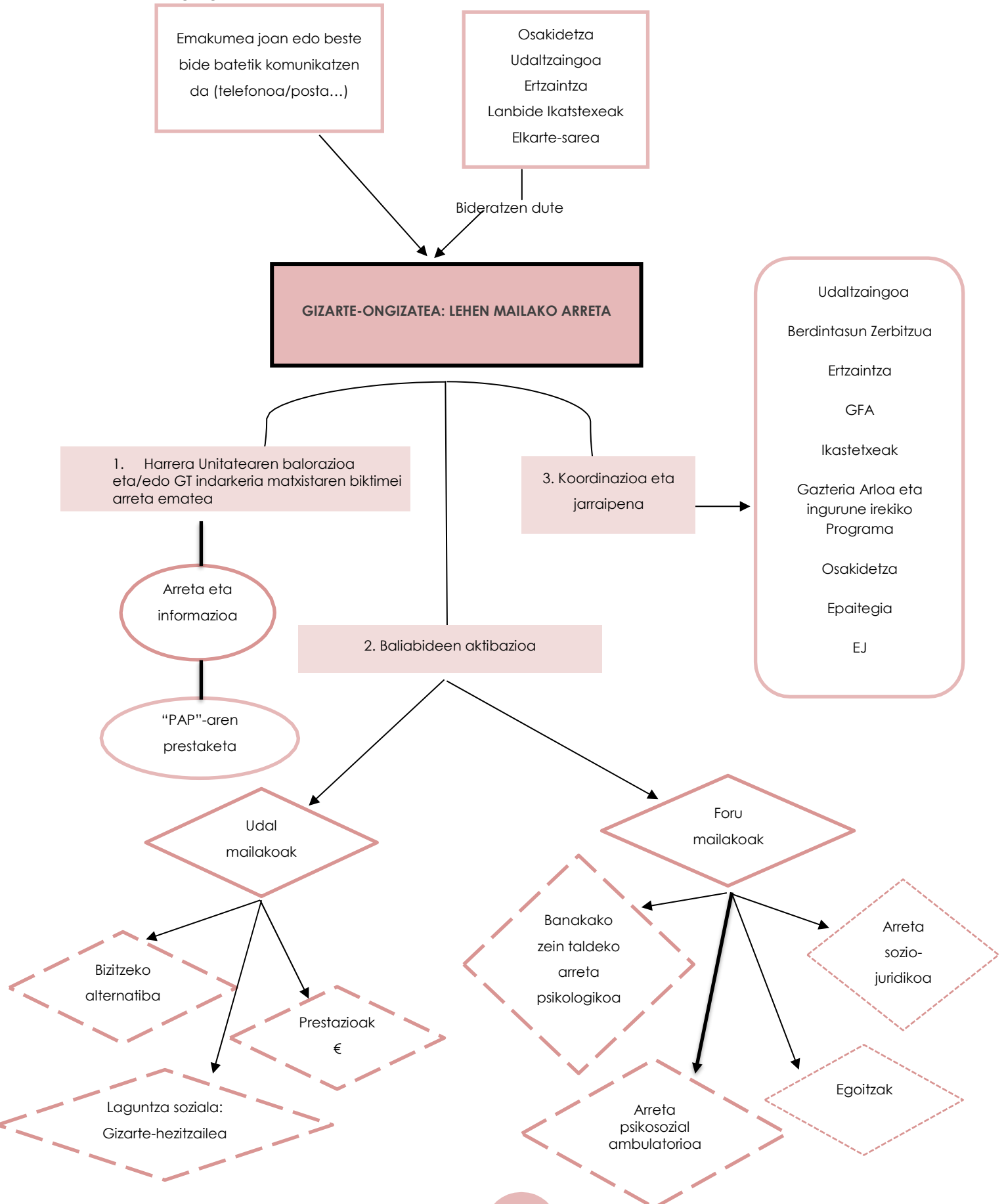
- ✓ Osasun-zerbitzuekin bideratzeak egiten dira, baina protokolo hau egin eta gero ezarriko dira koordinazio-mekanismoak.

5.2.5. Espedientearen itxiera

Emakumeekin kudeatu eta berraztertutako Banakako Arreta Planean, lortu beharreko zenbait helburu lortzea planteatzen da. Hori kontuan hartuta, espedienteak amaitzeko bideak askotarikoak izan daitezke:

- Planteatutako helburuak lortzeagatik
- Emakumearen borondatez
- Emakumea beste udalerri batera joateagatik
- Emakumearen heriotzagatik

Hurrengo grafikoa lehen mailako arretako ibilbideak erakusten dira:

5.3. GIZARTE ONGIZATEA: ESKU HARTZE KOMUNITARIOKO ZERBITZUA. BERDINTASUN ZERBITZUA

Zerbitzua pertsona batek osatzen du, eta berdintasun-politiken jarraipena egiteaz arduratzen da; besteak beste, indarkeria sexistaren arloan jarduteko politikak eta, beraz, biktimei ematen zaien arreta hobetuko duten prozesuak eta mekanismoak bultzatzeko lana, besteak beste, erakundeen arteko koordinazio-protokoloa. Prebentzio- sentsibilizazioko lana ere egiten da.

5.3.1. Hautematea

Jabekuntza Eskolako ikastaroetan edo ikastetxeetan prebentzio-programan indarkeria kasuren bat hautematen bada, taldeko dinamizatzailleak edo ikastetxeak zebitzuko teknikariarekin komunikatuko du, eta teknikari horrek Lehen Mailako Arretara bideratuko du kasua, beharrezkotzat joz gero.

5.3.2. Koordinazioa eta bideratzea

- ✓ Berdintasun zerbitzutik, Lehen Mailako arretari Berdintasunetik abiarazten diren baliabideen eta jardueren berri ematen zaio, hala nola Jabekuntza Eskolaren jardueren berri. Aldi berean, informazio-trukea dago, batez ere emakumeen autoestimu taldeari dagokionez.
- ✓ Emakumeen Hiriaren Proiektua egiteko, Berdintasun Zerbitzua Hirigintza Sailarekin koordinatzen da.
- ✓ Jaietarako prebentzio- eta jarduera-neurrien dokumentua Berdintasun Zerbitzuaren eta elkarte-mugimenduaren arteko koordinazioaren emaitza da.

5.4. IRUNGO UDALZAINGOA

5.4.1. Sarrera Motak

Bi polizia-kidegoen arteko hitzarmen bidez, Ertzaintzak kudeatzen du genero-indarkeriaren eta etxeko indarkeriaren kasuetako arreta. Hala ere, bi dira emakumeak sartzeko bide nagusiak:

- ✓ Lehen auzialdiko in situ esku-hartze bat egiten da eraso gertatzen ari den unean, eta kasua Irungo Ertzaintzaren komisariara bideratzen da.
- ✓ Batzuetan, pertsona batzuek Udaltzaingora jotzen dute. Kasu horietan, polizia-zerbitzu horrek egiten du lehen instantzia, eta Ertzaintzari bidaltzen dio kasua.

5.4.2. Arreta eta koordinazioa

Genero-indarkeriaren edo etxeko indarkeriaren biktima den emakume bati arreta ematen zaionean, Ertzaintzari bideratzen zaio kasua. Egoera hauek gerta daitezke:

- ✓ Lehen instantzia eta Ertzaintzara bideratzea: Udaltzaingoa lehen instantzian joaten da eta kasua Irungo ertzain-etxera bideratzen du. Halaber, Udaltzaingora jotzen duten pertsonen kasuan, lehen instantzia egin eta Ertzaintzara bideratzen dira.
- ✓ Erasotzailearen atxiloteta: erasotzailea atxilotu behar denean, Udaltzaingoa Irungo ertzain-etxera eramango du atxilotua.

Genero-indarkeriaren edo etxeko indarkeriaren kasuetan: Esku-hartze soziala eska dezaketen parte guztiak Lehen Mailako Arretari jakinarazten zaizkio.

5.4.3. Sexu erasoen prebentzioa

Irungo asteburuetan, jaiegunetan eta herriko jaietan, Ertzaintzak eta Udaltzaingoa lan koordinatua egiten dute sexu-erasoak prebenitzeko. Hala, 4: 00etatik 6: 00etara, bi zerbitzuetako langileek bi ataletan banatzen dute udalerria, kaleetan prebentzio-lana egiteko. Udaltzaingoa arrisku-egoera antzematen duenean, emakumearen senide edo

adiskideren batekin harremanetan jartzen saiatzen da, etxera lagun diezaion. Aukera hori ezinezkoa denean, udaltzaingoa arduratzen da laguntza diskretua emateaz.

Aipatu behar da protokolo hau egin den momentuan, COVID-19ren egoerak zuzenean eraginda, lokalen ordutegi-mugaketak eta jai-ospakizunak kentzeak eraginda, prebentzio-ekintza hori bertan behera geratu dela oraingoz, pentsatu baita 4tik 6ra bitarteko ordutegian ez dagoela beren etxeetara itzultzen ari den pertsonarik. Asmoa da ekintzari berriro ekitea ospakizunak berriz egiten direnean.

5.4.4. Indarkeria matxistaren beste forma batzuk

Poliziaren jardueraren batean motibazio matxistak (transfobia, lesbofobia, homofobia) detektatzen badira, Zigor Kodearen 510. artikuluan jasotako *gorroto-delitu*en astungarritzat joko da, eta atestatu judiziala egingo da, ondorengo ikerketa eta, azkenik, kasua epaitegira bidaliko da.

5.4.5. Koordinazioa

- ✓ Lehen mailako arreta: egunero eta arin, telefonoz edo postaz.
- ✓ Ertzaintzarekin: astero koordinazio-bilerak egingo dira, eta, noizean behin, larrialdiko kasu zehatzetarako, gertaeren egunean bertan tratatu behar badira

5.5. ERTZAINZA

Genero-indarkeriaren eta etxeko indarkeriaren kasuak lurngo ertzain-etxean artatzen dira.

5.5.1. Ertzaintzak biktimei ematen dizkien zerbitzuak

- Zuzeneko arreta, bere esku-hartzea eskatzen duten kasuetan
- Babes-aginduen eskaerak izapidetzea.
- Salaketak jasotzeko arreta-zerbitzua, 24 ordukoa.
- Arreta pertsonalizatuko zerbitzua.
- Bortxa app-aren instalazioaren eskaintza, eta kasuaren arabera, telefono mugikor bat (Bortxa) eskainiko zaio, Ertzaintzak emandako larrialdi-abisuetarako.
- Babeserako polizia-neurriak.
- Behar izanez gero, SFUS aktibatzea

5.5.2. Sarrera bideak

- ✓ Irungo Udaltzaingoak bideratu duelako.
- ✓ Beste autonomia-erkidego batzuetako polizia-kidegoak bideratzeagatik.
- ✓ Biktimaren beraren edo hirugarren pertsonaren abisu edo telefono-dei batengatik, gertakarien lekura joaten dira (normalean, etxebizitzara).
- ✓ Emakumea komisariara salatzeraz edo hirugarren pertsona bat salatzeraz joaten delako.
- ✓ Dagokion epaitegiko ofizio judiziala jaso ondoren.
- ✓ Epaitegitik lesioen parte (Osakidetza) edo babes-agindua bidaltzeagatik.
- ✓ Gizarte Ongizateko lehen mailako arretarekin deribazioa eta koordinazioa.

5.5.3. Salaketaren jasotzea

Biktimaren egoera emozional berezia kontuan hartuta egiten da, segurtasun-giroa sortzen saiatuz, leku eroso eta pribatu batean, etenaldiak eragotziko dituen eta biktimaren intimitatea zainduko duena. Salaketa amaitutakoan, haren kopia emango zaio biktimari.

Emakumeen bikotekide ohiek salatutako kasuak ere artatzen dira; izan ere, kezka agertzen dutenean beren seme-alabek familiaren etxean duten egoerarekin, emakumeak ustezko erasotzaile batekin harreman afektiboa duenean.

5.5.4. Biktimari lehen mailako arretatik jaso ditzakeen laguntza eskaintzea

Emakumeari bere eskubideen berri ematen zaio; besteak beste, abokatu baten laguntza izan dezakeela (aholkularitza hori laguntza pertsonala edo telefono bidezkoa izan daiteke). Abokatuak salaketaren ondorioak, babesteko/urruntzeko neurriaren baldintzak eta horrek zer dakarren azalduko dizkio emakumeari. Abokatu horren aurrean jaso behar dira salaketa eta polizia-eginbideak, eta gero dagokion epaitegian izapidetuko dira. Salaketaren kopia bat emakumeari ematen zaio.

Autobabes-neurriei, bortxa app-a instalatzeko aukerari edo Bortxa telefonoa esleitzeko aukerari buruzko informazioa ere ematen da, bai eta Justizia Sailak BLZren bidez ematen dituen zerbitzuen aholkua ere. Era berean, emakumeari udal-zerbitzuen telefono-kontaktua ematen zaio, eta lehen mailako arretan sortutako informazio-dokumentu bat ematen zaio, eskuragarri dauden zerbitzuekin.

5.5.5. Zerikusia duten zerbitzuekin koordinazioa

- ✓ Lehen mailako arretarekin: biktima ez bada lehen mailako arretako zerbitzuen erabiltzailea, haren baimena eskatzen da, Ertzaintzak bere datuak partekatu ahal ditzan udal-zerbitzu horrekin. Larritasun handieneko kasuetan, emakumeak adingabeak ⁹ baditu ardurapean, edo emakumea lehen mailako arretara ez dela joango zantzuak badaude, Ertzaintza posta elektronikoz koordinatzen da udal-zerbitzu horrekin.
- ✓ Udaltzaingoarekin: Udaltzaingoak Ertzaintzaren GI/EI atalera bideratzen ditu kasuak. Erasotzailea detektatu den kasuak ere deribatzen dira. Egoera horretan, epaitegiak zaintza aktiborik egiten ez badu ere, urruntze-aginduen jarraipenaren berri emateaz arduratzen da.
- ✓ Ikastetxeekin: nahiz eta Hezkuntzarekiko koordinazioa ez kudeatu GI/EI ataletik, Ertzaintzak kanpo-komunikazioan eta erakunde arteko harremanetan aritzen diren langileak ditu, unitateari informazioa helarazteko.

5.5.6. Arriskuaren balorazioa

Emakumeak epaitegira joan arte babesa behar duen baloratzeko, Irungo ertzain-etxeko operazio-burutzaren ardura duen pertsonak biktima dagoen arrisku-egoeraren lehen balorazioa egiten du; hau da, kasu eta une bakoitzerako egokiak diren babes pertsonalerako bitartekoak antolatzen ditu, eraso gehiago saihesteko eta behar bezala babesteko.

Arriskuaren balorazioa prozesu jarraitua da, eta eguneratu egiten da, arrisku-adierazle berriak identifikatzeko aukera ematen duen informazioa jakin ahala, edo aurretik kontuan hartutako adierazle batzuen konkurrentzia baztertu ahala. Horregatik, arrisku-maila zehaztea biktimak une jakin batean duen egoeraren argazkia da.

Epaitegiak kasua kudeatu ondoren, emakumeari zitazioa egiten zaio (aurrez aurre edo telefonoz) Ertzaintzaren GI/EI unitatetik. Ildo horretan, balorazio judizialaren arabera, dagokion polizia-babesa egiten da.

Gaur egun, Ertzaintzak lau arrisku-maila ezartzen ditu:

---

⁹ Emakumeak adingabeak baditu ardurapean, denen jarraipena egiten da. Gaur egun, Ertzaintzak adingabeak baloratzeko aukera ebaluatzen du. Hala balitz, lehen mailako arretara bideratuko lirateke.

- *Oinarrizkoa*: indarkeriazko gertakari berriak gertatzeko probabilitate txikia. Kasu horretan, babes-neurriak hiru hilabetez aplikatzen dira.
- *Moderatua*: indarkeriazko gertakari berriak gertatzeko probabilitateren bat. Babes-neurriak sei hilabetera luzatzen dira.
- *Handia*: indarkeriazko gertakari berriak gertatzeko probabilitate handia. Biktimak babesteko neurriak 6 hilabetera luzatzen dira.
- *Berezia*: indarkeriazko gertakari berriak gertatzeko probabilitate handia. Babes-neurriek 6 hilabetez iraun behar dutela jotzen da.

Esan behar da kasu guztietan neurrien iraupena aldatu egiten dela babes judizialerako agindu bat badago. Kasu horretan, polizia-neurriak agindu horrek irauten duen bitartean luzatuko dira. Era berean, denboralizazio hori aldatu egin daiteke, baldin eta aplikatzen den bitartean polizia-babesa handitzeko beharra balioesten duten gorabeherak badaude.

Ondoriozko arrisku-mailaren arabera, Ertzaintzak hainbat babes-neurri polizial aplikatzen ditu.

Babes-aginduak indarrean dauden bitartean, Ertzaintzak jarraipena egiten jarraitzen du. Baita erasotzailea espetxean dagoen edo condena amaituko den kasuetan ere.

5.5.3. Biktimak sexu-askatasunaren aurkako delitua jasan badu

Protokoloa genero-indarkeriara eta etxeko indarkeriara bideratuta dagoenez, sexu-askatasunaren aurkako zenbait eraso matxista (transfobia, lesbofobia eta homofobia) – Zigor Kodearen 510. artikuluan jasotakoak – ez dira familia-loturaren barruan gertatzen, eta Ertzaintzaren lkerketa Atalak artatzen ditu.

Sexu-erasoa gertatuz gero, Ertzaintzak Udaltzaingoari jakinaraziko dio, eta zerbitzu horrek zinegotziari eta ordezkariari jakinaraziko dio.

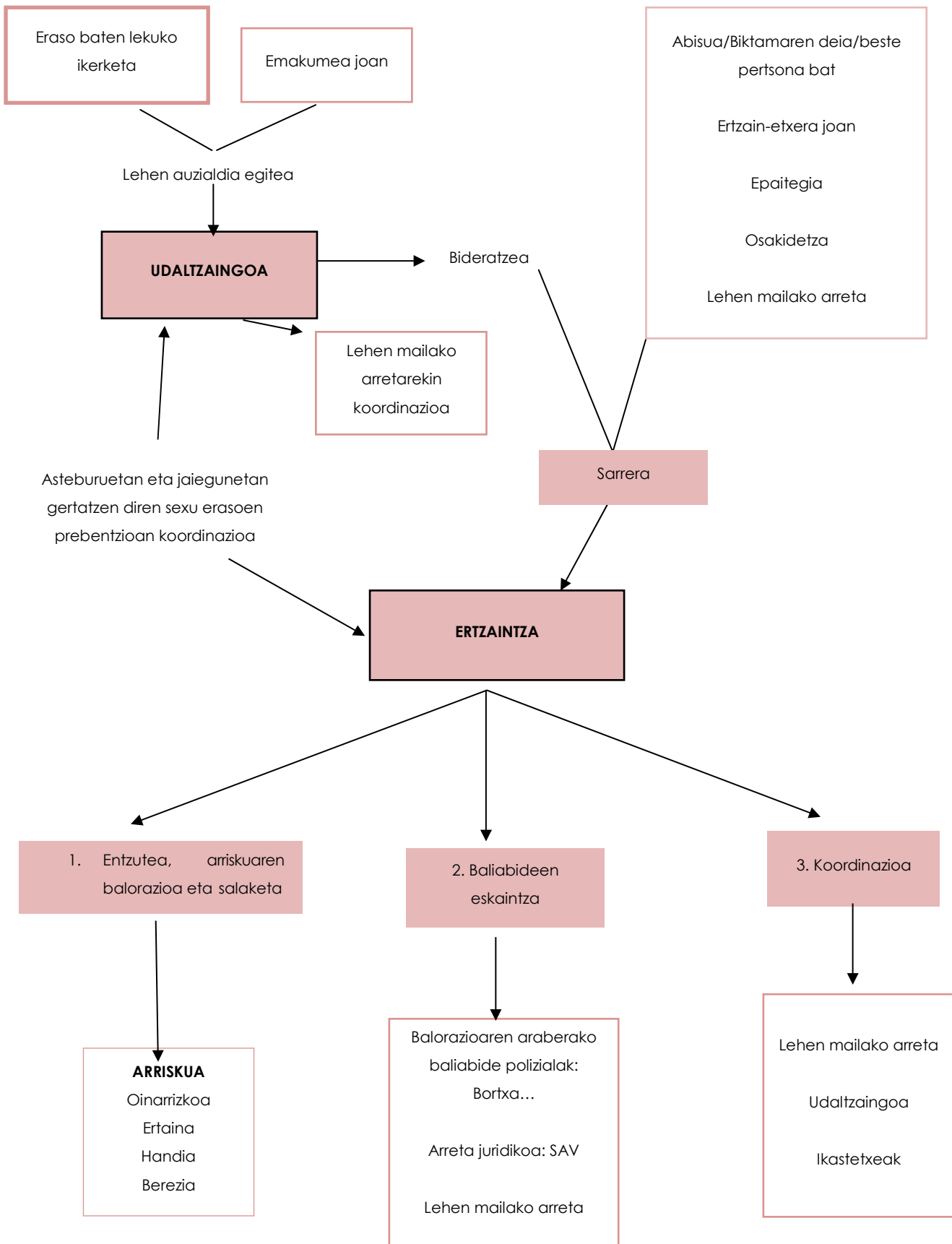
5.5.4. Akonpainamendua

- Irungo ertzain-etxera joan, salaketa jarri edo ez, emakumeari etxera edo berak proposatutako beste leku batera laguntzen zaio: zerbitzu medikoa, Irungo gizarte-zerbitzuak, harrera-etxe forala, etab.

- Epaitegira eramatea, arrisku moderatutik abiatuta nahitaezkoztat jotzen dena, baina egokitzen bada, oinarrizko arrisku-mailako kasuetan ere egin daiteke.
- Lekualdaketa horiek, ahal den neurrian, bereizgarriak gabeko eta kalez jantzitako ibilgailu baten bidez egingo dira. Sexu-erasoa bada eta Bidasoa Ospitalean arretoa behar badu, agentea emakumea izan dadin saiatuko da.

Grafiko honetan, Udaltzaingoa eta Ertzaintzaren ibilbidea agertzen da

5.6. OSASUN ZERBITZUAK

Jarraian laburbiltzen diren prozedurek Euskadin ¹⁰ genero-indarkeriaren eta sexu-erasoen aurrean osasun-arloko profesionalak jarduteko gida aipatzen dute. Gida horren helburua da osasun-zentro batera joaten diren indarkeriaren biktima diren emakumeei osasun-arreta integrala bermatzea, Iruno bi osasun-zentroetako edozeinetara (Irun Erdigunera eta Dunboara edo Bidasoa Ospitalera).

5.6.1. Larrialdiak: Bidasoa Ospitalea

Zerbitzuaren lehentasuna da arreta egokia eta dagokion asistentzia-jarduera ematea, dagokion tratamendua aplikatuta, eta bereziki garrantzitsua da genero-indarkeriaren edo sexu-erasoen kasuetan erreferentziazko medikuarekin hitzordua hitzartzea, jarraipen egokia egiteko. Era berean, garrantzitsua da emakumeak Gizarte Ongizateko Lehen Mailako Arretara joateko gomendioa egitea eta aukera eskaintzea. Oraingoz, ez da maiz egiten, baina bereziki garrantzitsua da.

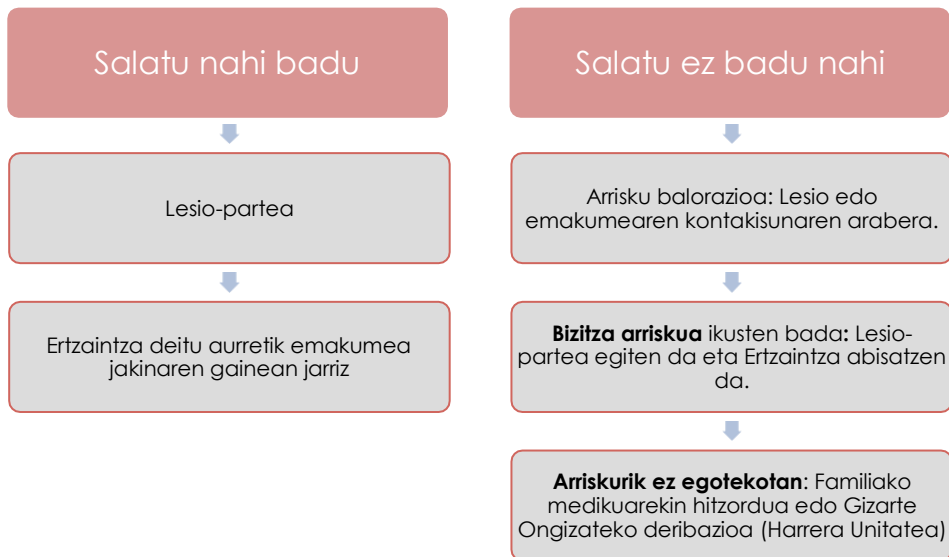
Hori da funtsezkoena, eta jarduketaren ardatza ez da soilik ikertzea emakumeak salaketa jartzeko interesa duen ala ez, haren adierazpen horrek bi kasu izan baititzake:

- Emakumeak **salaketa jarri nahi** badu: lesioen parte idatzi eta emango da, eta epaitegira bidaliko da. Emakumea Ertzaintzako profesionalekin batera joan ez bada, salaketaren prozedura eta laguntza emateko bertaratzeko eskatuko zaiola jakinaraziko zaio.
- Salatu **nahi ez badu**: arriskuaren balorazioa egin behar da, lesioen larritasuna eta emakumearen kontakizuna kontuan hartuta. Eraso bat ikusi duten edo jasan duten adingabeak badaude, arrisku handiagotzat jotzen da. Beraz, bizi-arriskuren bat atzemanek gero, lesioen parte egiteko prozedura gauzatu da. Prozedura hori epaitegira bidaliko da, eta Ertzaintzari jakinaraziko zaio. Arrisku bat baloratzen ez bada, aipatu den bezala, bere erreferentziazko medikuarekin hitzordua hitzartzeko gomendioaren berri emateaz gain, garrantzitsua da gizarte-langile batek Gizarte Ongizateko lehen mailako arretan bideratu eta artatzeko aukerari buruzko mezua helaraztea.

---

¹⁰ Euskadin genero-indarkeria eta sexu-erasoak jasaten dituzten osasun-arloko profesionalentzako jarduera-
gida: https://www.euskadi.eus/contenidos/informacion/guia_violencia_genero/es_def/adjuntos/guia_vg_es.pdf

Para la coordinación y derivación a Bienestar Social, se informa y solicita el consentimiento explícito de la mujer y se establece comunicación directa telefónica y telemática.

* 2020an (iraila barne) ez da emakumerik bideratu gizarte-ongizatera

Uleritzen da salaketa ez dela bide bakarra eta emakume batzuk ez daudela horretarako egoeran; hala ere, erabatekoa da biktimei laguntzeko eta indarkeria prebenitzeko betebeharrak legala eta morala.

5.6.2. Berriki gertatutako sexu-erasoen aurrean jardutea (120 ordu – 5 egun)¹¹

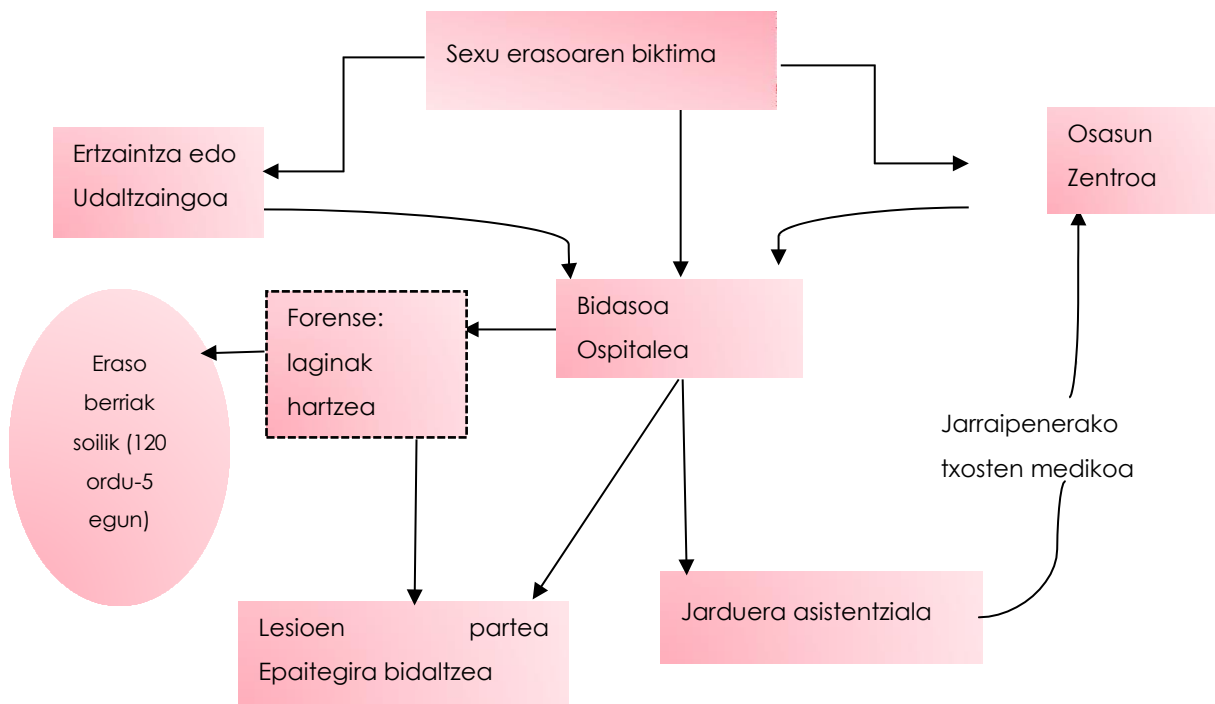
- ❑ Ospitalean artatzen dituzte eta bertara bidaltzen dituzte, edozein zerbitzutatik (Udaltzaingoa, Ertzaintza, osasun-zentroa, etab.).
- ❑ Ospitaleak funtzio desberdinak dituzten zerbitzuei deitzen die:
  - Guardiako epaitegia
  - Auzitegiko medikua (Epaitegiaren beraren bidez: Epaileak erabakiko du larrialdi-zerbitzura joan behar duen edo ez biktima arakatzeko.
  - Ertzaintza, lehenengo joaten direnak
  - Ginekologoa. Auzitegiko medikuarekin batera laginak jasotzen ditu.

¹¹ Denbora-muga hori ez da muga hertsia gisa ulertu behar. Igarotako denbora 120 ordu horietatik gorakoa bada, baina lege-intereseko laginak lortzeko zantzurik edo susmorik badago (kasuaren inguruabar bereziak kontuan hartuta), sexu-erasoa edo -abusua oraintsukoa balitz bezala jokatu behar da.

Laginak urtebetez gordetzen dira, emakumeak salaketa jarri nahi duen baloratzeko denbora har dezan

- Ondoren, emakumeak familiako medikuarengana bideratzen dituzte. Positibotzat jotzen da ospitaleko gizarte-langilearengana edo Gizarte Ongizateko arlora bideratzea. Gaur egun ez da jarduera hori egiten, baina behin protokoloa sinatuta aktibatzea espero da.
- Gaixotasun infekziosoak izateko arriskua badago, zentro espezializatura bidaliko da.
- Arrisku potentzial bat baloratzen den kasuetan, osasun-zerbitzuak berak jartzen du salaketa.

Sexu-erasoa oraintsukoa ez bada (120 ordu baino gehiago – 5 egun), ez da auzitegiko medikurik erabiliko laginak hartzeko, laginik egon ez daitekeelako.

5.6.3. Lehen Mailako Arreta: Irungo Osasun Zentroa eta Dunboa Osasun Zentroa

Lehen mailako arretan indarkeria sexistaren kasuak hautematea zailagoa da. Kasu honetan, beste irizpide eta adierazle batzuk hartu behar dira kontuan, emakumea indarkeria-egoeraren bati aurre egiten ari zaiola susma dezaketenak, Osakidetzaren Jarduteko Gidan (2019) espezifikoki jasotzen den bezala, adibidez, lesioen aurrekariak izatea edo osasun-zerbitzuak modu partikularrean erabiltzea, osasun txarrari buruzko kexa kronikoak eta zehaztugabeak, arazo ginekoobstetrikokoak, etab.

Kontsultan, emakumearekiko errespetu osoz galdetzea eskatzen duen susmo-egoera bat maneiatzea. Profesionalaren funtsezko jarrera da bere denborak, isiluneak, prozesua eta bizi-erakuntza errespetatzea.

Erreferentziazko medikuak emakumeen jarraipena egingo du.

Kasua detektatu ondoren, jarduketa ¹² -protokolo bat ezartzen da, modu egituratu eta homogoneoan jarduteko, arreta-prozesu egokia bermatzeko eta indarkeriaren ondorioak minimizatzeko.

Balorazioa globala izan behar da, jarraitutasuna eta integritasuna ziurtatuz, emakumearen beharrei erantzunez.

5.6.4. Biderazioa eta koordinazioa:

- **Emakumeak onartzen badu**, Komenigarriena eta Protokolo honekin indartu nahi denaren zati bat da informazioa Gizarte Ongizatera bidaltzea, harrera eta lan-plana egin ditzan, bai eta beste zerbitzu batzuetara bideratzea eta kasuaren eraginpean dauden pertsona guztien jarraipena egitea ere. Era berean, ohikoagoa denez, hala behar izanez gero, Osasun Mentalera bideratuko da.
- **Biktimak ez badu onartzen**, Osasun-zerbitzuak beharrezko jarraipena egiten du, eskura ditzakeen baliabideen berri emanez (SFUS, BLZ, etab.). Nolanahi ere, historian erregistratzen da eta kasuaren jarraipena egiten saiatzen da, etenik gabeko hitzorduak eskainiz.

---

¹² Osakidetza Gida (2019)

- **Biktimak eskaintza onartzen ez badu**, baina **adingabeak** badaude, gizarte-ongizateari jakinaraziko zaio, babesa bermatzeko, kaltearen presuntzioaren printzipioaren arabera, indarkeriaren eraginpean daudelako. Oraingoz, larritasun bereziko kasuetan bakarrik egiten da hori.

Artatutako emakumeak alde zuzenetik baimena eman ondoren egingo dira bideratzeak.

Egin daiteke, egin behar da eta udalerrri honetan egiten dena, **lesioen parte** ez igortzea da, emakumea honen aurka badago. Beti, berarentzat arrisku larri edo berehalakorik ez badago.

6. ERAKUNDEARTEKO KOORDINAZIO-MEKANISMOAK

Hitzarmena sinatu duten erakundeen arteko koordinazioa hobetzeko eta Protokolo honen edukien gauzatzearen jarraipena eta ebaluazioa egiteko, protokoloa egiteko ezarritako lantaldearekin jarraituko da, eta Erakundearteko Koordinazio Mahaia eratuko da.

6.1. KIDEAK

Irungo erakundeetan arreta ematen duten teknikariek osatuko dute mahaia:

1. Gizarte Ongizatea: Berdintasun Zerbitzua
2. Gizarte Ongizatea: lehen Mailako Arreta
3. Udaltzaingoaren arduraduna
4. Irungo Ertzaintza:
  - a. Ertzaintzako Genero Indarkeriaren Unitateko arduraduna
  - b. Ertzaintzaren Herritarren Babeserako Buruzagitza
5. Osakidetza:
  - a. Bidasoako ESIko ordezkaria
  - b. Irungo Osasun Zentroa

6.2. FUNTZIOAK

- Berdintasun Zerbitzuak aurkeztutako egindako jardueri buruzko datu orokorrak urtero aztertzea
- **Artatutako kasuen datuak bildu eta aztertzea:** Berdintasunerako teknikariak urtero aztertuko ditu protokoloa osatzen duten zerbitzu eta erakundeek bidalitako datuak. Era berean, txosten bat egingo du, eta Erakundearteko koordinazio-mahaiari aurkeztuko dio, txostenetik eratorritako ekintzak eta/edo neurriak eztabaidatzeko eta abian jartzeko.
- - Erakundearteko koordinazioaren arintasuna bermatzea.
- Protokolo honetan jaso ez diren eta berehalako erantzuna behar duten alderdi operatiboak ebaztea.

- Jardunbide egokiak aurkeztea, udalerri batzuetan ematen den biktimei **erreparazioa emateko** printzipioa aplikatuz, eta Irunen¹³ martxan jartzeko bideak ezarri.
- Protokoloa abian jartzearen ondoriozko edozein kontingentziari erantzutea.

Prozeduren eta arretaren ebaluazioa: protokoloa etengabe hobetzeko, protokoloaren funtzionamenduaren eta arretaren egoeraren ebaluazioa egingo da **hiru urteko** epean, edo epe hori baino lehen, berdintasun-teknikariak egindako balorazioak hala eskatzen badu.

6.3. ALDIZKAKOTASUNA ETA DEIALDIA

- Koordinazio-mahai **hori bi aldiz** bilduko da modu erregularrean Protokoloa abian jarri eta lehenengo urtean. Denbora hori igarotakoan, bilerak egiteko maiztasun egokia berrikusi eta baloratuko da.
- Mahaia behar den guztietan bilduko da, ezohiko moduan.
- Idatziz egingo du deialdia Irungo Udaleko Berdintasun Zerbitzuak, ohiko bileretarako 15 eguneko aurrerapenarekin gutxienez. Berdintasun-teknikariak izango du deialdiak egiteko, bilerak dinamizatzeko eta aktak egiteko ardura.
- Mahaiko edozein kidek premiazko ezohiko bilerak deitu ahal izango ditu, egun bat lehenago.

---

¹³ Kalte-ordaina, egia aitortzea edo betetzea, berriz ez gertatzeko bermea, edo arretea emateko baliabide publikoen bidez guztiz berreskuratzea edo birgaitzea.

7. DATUEN BABESA

Protokolo honetan jasotako indarkeria sexistaren kasu guztietan, inplikaturako erakundeek datu pertsonalen babesaren arabera jardun beharko dute, Datu Pertsonalak Babesteari eta Eskubide Digitalak Bermatzeari buruzko abenduaren 5eko 3/2018 Lege Organikoan araututakoaren arabera ("LOPDyGDD").

Lege honek administrazioen betebeharrak batzuk jasotzen ditu, datuak lagatzeko baimena emateko orduan kontuan hartu beharrekoak:

- Librea, espezifikoa, informatua eta zalantzarik gabea izan behar du. Horrek esan nahi du ezin dela derrigorrean lortu; adostasunaren helburu zehatza zehaztu behar da, hau da, zer erakunderi jakinaraziko zaion eta zer helbururekin; adostasunaren adierazpena argia izan behar du, eta ez da onartu behar isilbidezko edo ez-egitezko adostasuna, non pertsonaren egintza edo isiltasuna onarpenetat hartzen den.
- Halaber, *"Tratamendua interesdunaren baimenean oinarritzen bada, arduradunak gai izan beharko du frogatzeko interesdunak bere datu pertsonalen tratamendua baimendu zuela"*.

Hori izan daiteke gauzarik zailena idatzizko baimenik gabe lortzea; hala ere, legeriak ez du eragozten ahozko adostasuna lortzea.

Emakumeei dagoeneko aurkezten zaien dokumentazioa gehitzeko zailtasuna kontuan hartuta, profesionalek aukera dute informazioa ahoz ematea eta, elkarrizketa baten bidez, idatziz osatzea, datu pertsonalak lagatzeko baimen-dokumentu bat, emakumeek onartzen dituzten atal guztiak zehaztuz. Horrela, emakumeek dokumentua sinatu besterik ezin dute egin behar.

Administrazioek honako konpromiso hauek hartzen dituzte, idatziz edo ahoz:

- Emakumeari bere datuak erabiltzeko helburuaren berri ematea, bai eta zein erakunderekin partekatuko diren ere.

- Era berean, datu pertsonalak ahoz lagatzearen edo lagatzeko baimen-agiri bat sinatzearen garrantziaren berri emango zaio, erakundeen artean modu koordinatuan lan egin ahal izateko eta bere beharretara egokitutako arreta onena eskaintzeko. Beraz, datuen lagapen hori onartu ondoren dauden aukerak azaldu behar dira.
- Era berean, datuen tratamendu horren inguruan dituzten datuetan sartzeko, datuak zuzentzeko, datuen aurka egiteko eta datuak ezerezteko eskubideei buruzko informazioa emango da.
- Emakumeak dokumentua hitzez onartzen edo sinatzen badu, dokumentua artatu duenak hurrengo lanegunean bidaliko du, bai datuak lagatzeko agiria, bai emakumearen datuak jasotzen dituen artxiboa, berak datuak lagatzeko baimena eman dien erakundeei.
- Datuak lagatzeari uko egiten bazaio, arreta eman duen profesionalak datu estatistikoetan sartzeko aukera ematen duen informazioa bidaliko dio berdintasun-zerbitzuari, baina ezin izango da identifikatu.
- Adingabeen kasuan, legeriaren arabera, 14 urte dituztenek beren datuak tratatzeko baimena eman ahal izango dute, banaka. 14 urtetik beherakoen kasuan, amak, aitak edo legezko tutoreak emango du lagapena.
- Emakumeak bere datuak lagatzen baditu, jasotze-erakundeak ezin izango die uko egin emakumeak onartutako baliabideei.

8. INDARKERIA MATXISTAREN AURREKO ERANTZUN PUBLIKOA

Irungo Udalaren eta haren agintari eskudunen betebeharra da egoki iriztitako ekintzak egitea indarkeria matxista gaitzesteko kultura bat sortzeko. Hori lortzeko, udalerrian ezagutzen diren indarkeria-egoerei erantzun proportzional eta egokia ematen saiatuko da.

8.1 INDARKERIA MATXISTAREN KASUETAN ERAKUNDEEN ERANTZUNARI BURUZKO IRIZPIDEAK

Gipuzkoako ¹⁴ udalerrietan indarkeria sexistari erantzun publiko instituzionala emateko Protokolo-Ereduan ezarritakoari jarraituz, protokolo honek oinarritzko irizpide batzuk planteatzen ditu indarkeria matxistaren kasuetan erantzun instituzionalari dagokionez.

Erantzun irmoa

Eraso posibleen aurrean ematen den erantzun publikoa emakumeen aurkako indarkeriazko jokabideak ez direla onartzen erakustera bideratu behar da. Zalantzarik gabe, ez dago zigorgabetasunik ez isiltasun legitimatzailerik erasotzaileentzat, haien errugabetasun-presuntzioa errespetatuko da beti, eta ez da zalantzarik onartuko biktimaren kontakizunaren sinesgarritasunari buruz.

Errespetuzko erantzuna

Sarritan biktimek beren burua ez ezagutaraztea erabakitzen badute, ulertu behar da, alde batetik, biktimen gain dagoen estigma sozialaren sintoma bat dela, eta, bestetik, beren burua babesteko neurri bat dela, eta, beraz, erakundeek errespetatu eta bermatu egiten dutela. Hori garrantzitsua da; izan ere, erantzun publiko, egoki eta proportzional bat kasu bakoitzaren banakako azterketan oinarritzen da, eta, beraz, berehalakotasunaren presioen aurrean blindatu behar da. Berehalakoa izan behar du biktimari ematen zaion arretak; haren eta haren ingurunearen zaintzak lehentasuna izango du, beraz.

Zigorgabetasuna geldiaraztea

Erasotzaileei dagokie indarkeria sexistaren kasuen erantzukizuna. Inoiz ez biktimei. Eta zigorgabetasuna saihesteko, garrantzitsua da gizarteak eta erakundeek erabakitasunez erakustea beren ekintzek gizartean eragiten duten gaitzespena. Hori dela eta, erakundeak

---

¹⁴ Dokumenturako esteka:

https://www.gipuzkoa.eus/documents/2556071/3692856/Protocolo_Territorial_junio_2018.pdf/

bultzatuko dituen adierazpen publikoen irismenari buruz erabakitzeke unea iristen denean, adierazpen publiko horrek erasotzaileek indarkeria sexistaren aurrean duten zigorgabetasuna murriztu edo geldiaraz dezakeen baloratuko da, kontuan hartuta, gainera, haien errugabetasun-presuntzioa eta biktimekiko errespetua.

Birbiktimizazioa saihestea

Indarkeria matxistaren jatorri estrukturala dela eta, askotan, ez da modurik egokienean jokatzeko kasu ezagun baten aurrean. Biktimak zalantzan jartzen dira edo bizi izandako indarkeriaren erantzule egiten dira. Fenomeno horren ondorioz, askotan, biktimak errudun sentitzen dira. Hori dela eta, garrantzitsua da mezuetan gogoraraztea indarkeriaren erantzukizuna egiten dutenena dela, eta ez biktimena, indarkeria estigmatizatuko duten mekanismoak abian jartzea saihestuz.

8.2 ERANTZUN EGOERAK

Protokoloa maila desberdinetan aktibatzen da eraso sexisten gertaera guztien aurrean, eta, horretarako, erantzun bereziak ezartzen ditu, eskubideen urraketaren larritasuna kontuan hartuta.

Egoera posible guztietan jarduteko oinarritzko jarraibide batzuk egongo dira, honako hauek barne:

- Biktimarekin eta haren ingurukoekin harremanetan jartzea, haren egoerari egokitutako baliabideak eskainiz eta beharrezko deribazioak eginez.
- Erasolari buruzko informazioa biltzea, arretan parte hartzen duten erakundeekin koordinatuta: Ertzaintza, Osakidetza, Gizarte Ongizatea, etab.
- Gizarte-eragileekin koordinatzea, hala nola elkarteekin, mugimendu feministarekin eta abarrekin.
- Bozeramaileen premiazko deialdia eta udal-erantzuna.

Koordinaziorako mahai teknikoak erabaki du Ertzaintzak jakinaraziko diela emakumeari eta/edo senitartekoei Udalak ekitaldi publiko jakin batzuk egiteko duen interesa eta, gainera, erakunde-babesa emango diola eta berdintasun-teknikariari jakinaraziko diola emakumearen eta/edo haren senideen erabakia. Berdintasun-teknikaria lehen mailako arretarekin koordinatuko da, emakumeentzako eta/edo senideentzako programak eta baliabideak koordinatzeko

0 Egoera:

Kasu hauetan:

- Emakume bat bere bikotekideak edo bikotekide ohiak erailteza, etxeko tratu txarren egoera baten ondorioz.
- Sexu-eraso baten ondorioz emakume bat hiltzea

Etxeko tratu txarrak eta sexu-indarkeria ¹⁵ . jasaten dituzten emakumeei harrera hobea egiteko Erakundeen arteko II. Akordioaren Jarraipen Batzordean adostutako protokoloa aktibatuko du Emakundek. Udalak Emakundek proposatzen dituen orientabideak eta koordinazio-moduak jarraituko ditu.

1. Egoera

- Bere bikotekidea, bikotekide ohia, familiakoa, ezaguna edo ezezaguna den emakumea erailteza edo hiltzen saiatzea.
- Genero-indarkeriaren biktima den emakume baten seme-alabak erailteza edo hiltzen saiatzea.
- Aldez aurretik egindako eraso baten ondorioz, indarkeria sexistaren biktima bat berehala ez hiltzea.

2. Egoera

- Emakume biktimaren osotasun fisikoa arriskuan jartzen duten lesio larriak eragitea.
- Sexu-erasoak, sexu-abusua eta erasoarekin batera gertatzen diren beste inguruabar astungarri batzuk, hala nola bahiketa, eraso kolektiboa, inkontzientzia eragitea edo erasotzeko aprobetxamendua.
- Sexu-jazarpena eta/edo jazarpen sexista lanaren eta/edo hezkuntzaren eremuan edo beste eremu batzuetan, jazarpena denboran zehar errepikatzeko aukera dagoenean.
- Erasotzailea edo erasotzaileak funtzionario publikoaren, segurtasun-kidegoen edo herritarren agente garrantzitsuen parte direnean, bai eta erasotzaile berak erasoak behin eta berriz egiten duenean ere, biktimaren bikotekidea edo bikotekide ohia izan edo ez, leku berean eta hemen jaso ez diren eta etorkizunean eraso bat astungarritzat jo daitezkeen egoera guztietan.

---

¹⁵ Dokumenturako esteka:

https://www.emakunde.euskadi.eus/contenidos/informacion/violencia_coordinacion/eu_def/adjuntos/1ai.procedimiento.muerte.eus.pdf

- Erasoak espazio publikoetan beste pertsona batzuen aurrean egin direnean.

3. Egoera

- Indarkeria sexistaren biktima den emakume bati lesiorik edo lesio ez-larririk ez eragitea, baldin eta, biktimaren ezaugarriengatik, gertatzen den udalerrigatik edo beste zirkunstantzia batzuegatik, alarma sozial berezia sortzen bada edo garrantzi handikotzat jotzen bada.
- Baloratu ondoren eskubideen urraketa berezitat jotzen diren eta aurreko puntuetan jasota ez dauden egoera guztietan.

Kasu honetan, ekitaldi publikoetarako deialdia egin aurretik, baimena eskatuko zaio biktimari eta/edo familiari.

Laburbilduz, egoera desberdinek **prozedura** hauek planteatzen dituzte:

0 Egoera: Etxeko tratu txarrak eta sexu-indarkeria jasaten dituzten emakumeei harrera hobea egiteko Erakundeen arteko II. Akordioaren Jarraipen Batzordean adostutako protokoloa.

1.go egoera	2. egoera	3. egoera
Biktima edo/ta familiakoekin Kontaktatzea		
Arretarekin zerikusia duten zerbitzuetatik erasoari buruzko informazioa lortzea		
Presako osoko bilkura baterako edo eledunen batzarrerako deia, gehienez ere 24 ordutako epean		
Familia eta biktima gaitzesteko eta laguntzeko adierazpen instituzionala onartzea	Udaleko teknikariek gertaerak berrestea eta ondorioak ateratzea	Udaleko teknikariek gertaerak berrestea eta ondorioak ateratzea
Herritarrentzako deialdia, gizarte-eragileekin ekitaldi publikoetan adostuta. Familiari uneoro informazioa ematea.	Familia eta biktima gaitzesteko eta laguntzeko adierazpen instituzionala onartzea.	Familia eta biktima gaitzesteko eta laguntzeko adierazpen instituzionala onartzea.
	Biktima edo/ta familiakoak ados	Biktima edo/ta familiakoak ados

	egotekotan. Herritarrentzako deialdia, gizarte-eragileekin ekitaldi publikoetan adostuta. Familiari uneoro informazioa ematea.	egotekotan. Herritarrentzako deialdia, gizarte-eragileekin ekitaldi publikoetan adostuta. Familiari uneoro informazioa ematea.
Ekintzak 1. Salaketa eta gaitzespena publikoki jakinaraztea. 2. Salaketa publikorako deialdia, ezartzen den tokian. 3. Udal langileentzako deialdia, erantzun publikoan parte har dezaten. 4. "Minutu bat isilik" Udaletxearen aurrean, eraso izan eta hurrengo eguneko 12:00etan. 5. Salaketa-material grafikoaren kokaleku publikoa (puntu lila, pankarta, etab.) 6. Komunikabideei eta Udalaren kanal birtualei salaketa-jakinarazpena helaraztea. 7. Salaketa publikoa: kontzentrazioa, manifestazioa, ibilbidea, etab. 8. Erasoaren ondoko egunean, herriko jaietan programaturiko ekitaldiak bertan behera uztea, egiten ari badira.	Ekintzak 1. Salaketa eta gaitzespena publikoki jakinaraztea. 2. Salaketa publikorako deialdia, ezartzen den tokian. 3. Udal langileentzako deialdia, erantzun publikoan parte har dezaten. 4. Salaketa-material grafikoaren kokaleku publikoa (puntu lila, pankarta, etab.) 5. Komunikabideei eta Udalaren kanal birtualei salaketa-jakinarazpena helaraztea. 6. Salaketa publikoa: kontzentrazioa, manifestazioa, ibilbidea, etab.	Ekintzak 1. Salaketa eta gaitzespena publikoki jakinaraztea. 2. Salaketa publikorako deialdia, ezartzen den tokian. 3. Udal langileentzako deialdia, erantzun publikoan parte har dezaten. 4. Salaketa-material grafikoaren kokaleku publikoa (puntu lila, pankarta, etab.) 5. Komunikabideei eta Udalaren kanal birtualei salaketa-jakinarazpena helaraztea. 6. Salaketa publikoa: kontzentrazioa, manifestazioa, ibilbidea, etab.

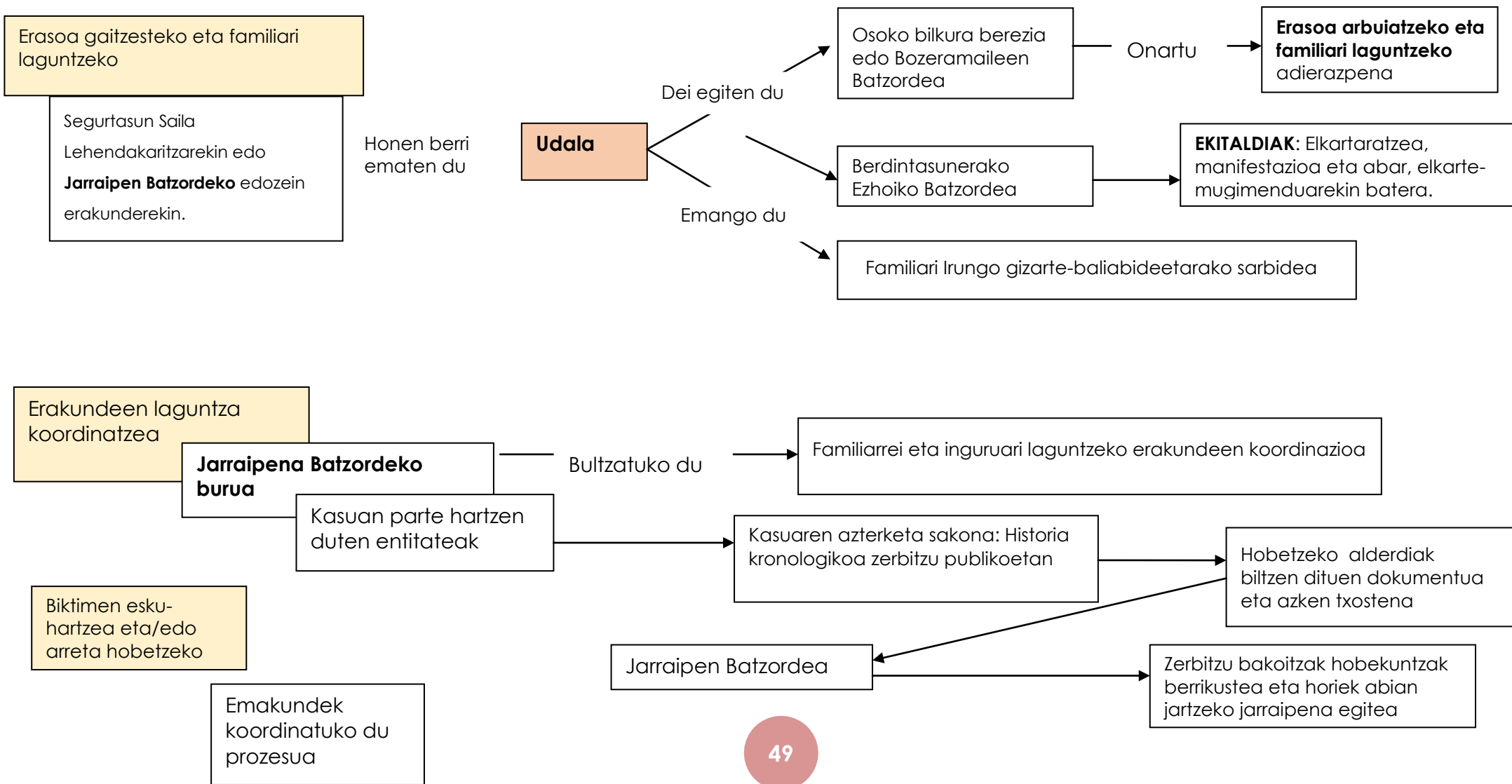
Hala, kasu bakoitzean jarraitu beharreko ibilbideak honako hauek dira:

0 EGOERA

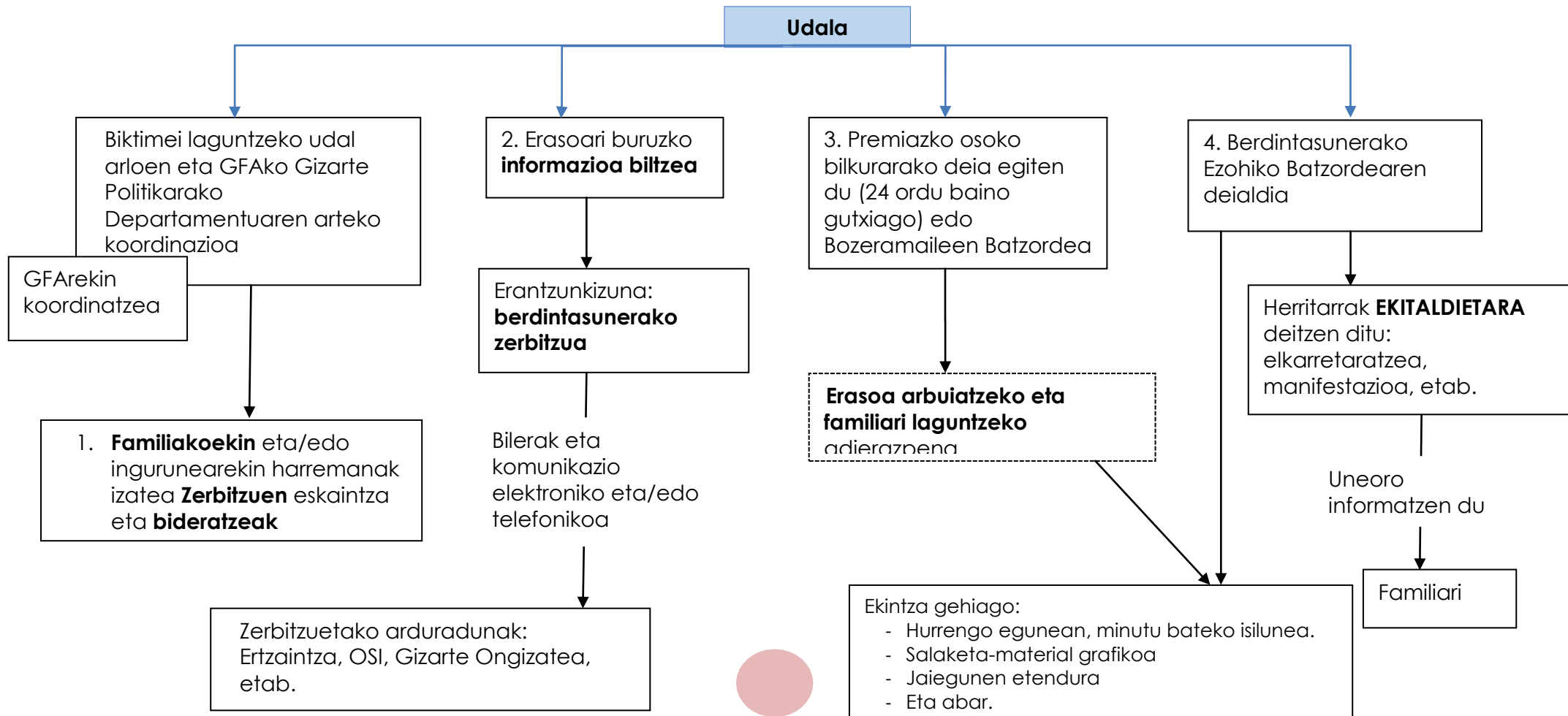
Genero-indarkeriaren eta sexu-erasoen ondoriozko eraso heriotza dakarrenean

EMAKUNDEK AKTIBATUTAKO PROTOKOLOA

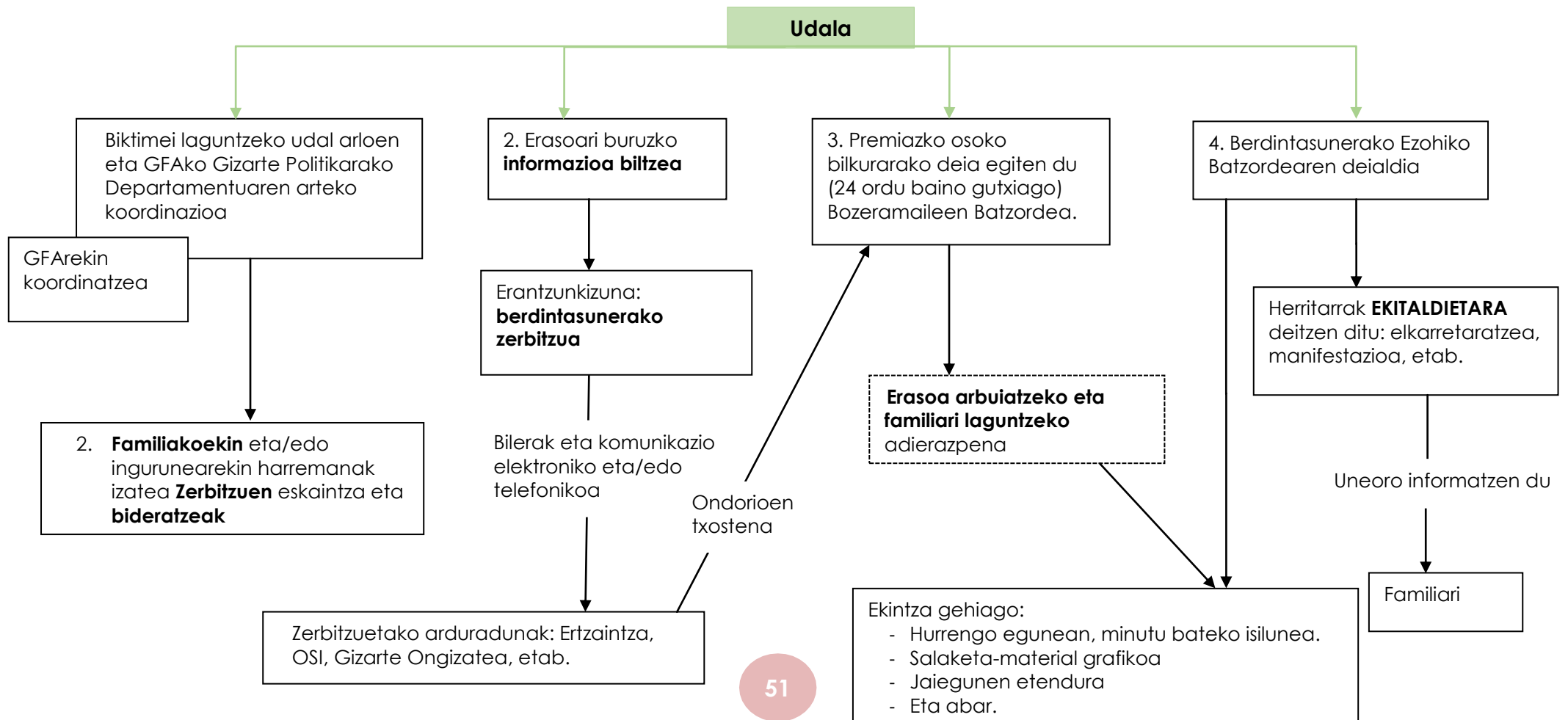
1. EGOERA

- Bikotekidea edo bikotekide ohia ez den gizon batek emakume bat hiltzea.
- Bikotekideak, bikotekide ohiak, familiakoak, ezagunak edo ezezagunak emakume bat hiltzen saiatzea.
- Genero-indarkeriaren biktima den emakume baten seme-alaben hilketa edo hilketa-saiakera.
- Indarkeria sexistaren biktima baten berehalako heriotza, aldez aurreko erasoaren ondorioz.
- Pertsona baten hilketa indarkeria bikarioagatik (hau da, emakume biktima bati min egiteko).

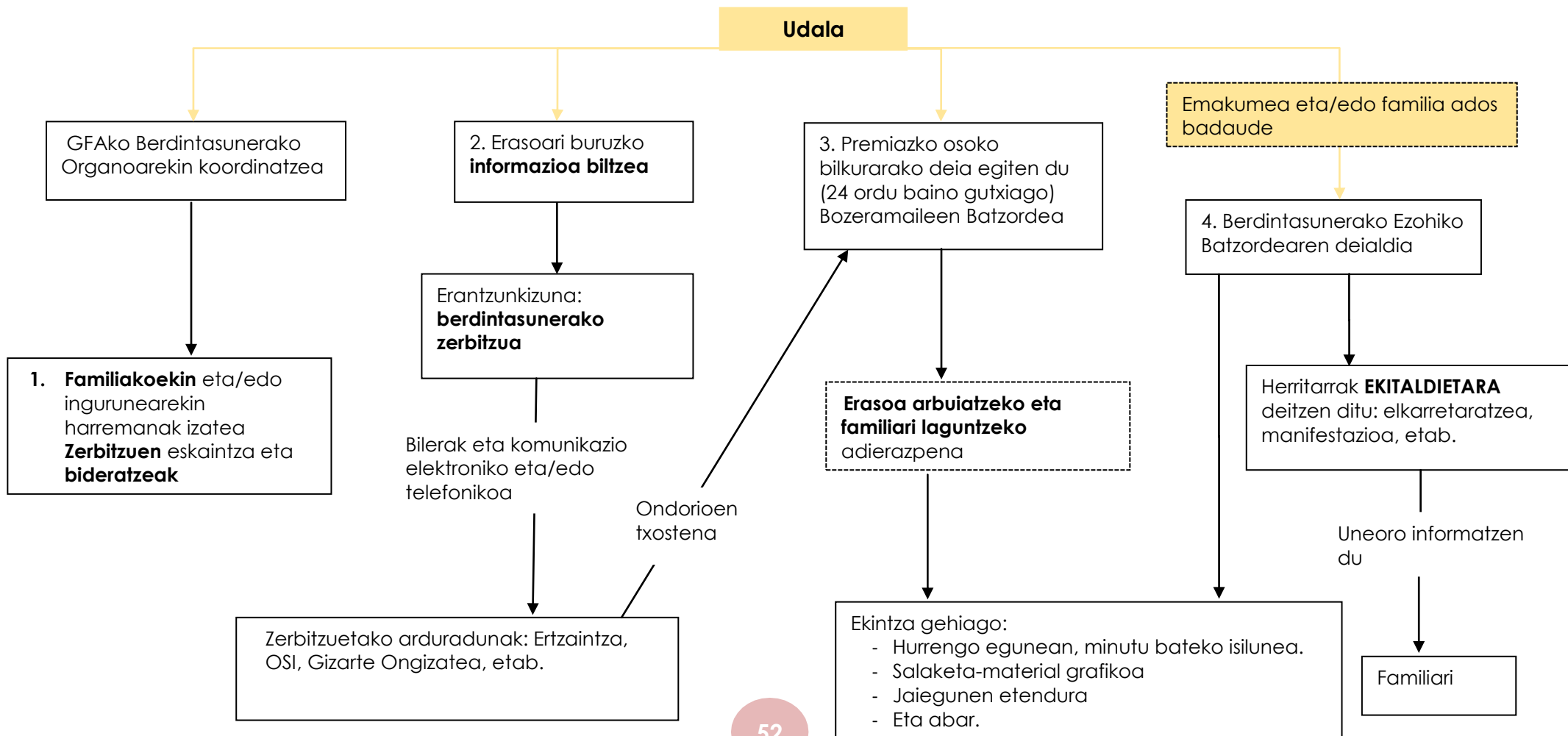
2. EGOERA

- Erasoak, emakume biktimaren osotasun fisikoa arriskuan jartzen duten lesio larriekin.
- Sexu erasoak, sexu abusua eta erasoarekin batera doazen beste inguruabar astungarri batzuk, hala nola bahiketa, eraso kolektiboa, konorterik eza eragitea edo erasoak jasateko hura aprobetxatzea.
- Espazio publikoetan egin eta beste pertsona batzuek ikusitako erasoak.
- Beren ezaugarriengatik udalerrian alarma soziala eragin dezaketen erasoak.

3. EGOERA

- Indarkeria matxistaren edozein egoeratan, larria izan ala ez, indarkeria horren ezaugarriak eta eragina baloratu ondoren, eskubideak bereziki urratu direla uste badu eta aurreko puntuetan jasota ez badago.

Eraso sexistak EAEn

Planteatutako agertokietako edozein Euskal Autonomia Erkidegoko udalerrietan gertatzen bada, elkarre-mugimenduak herritarren kontzentrazioarako deia egingo du eta prentsa-ohar bat egingo du 48 orduko epean. Udalak, talde politikoetako ordezkariekin batera, bat egingo du elkarretaratze horrekin eta herritarrek bat egitera gonbidatuko ditu. Prentsa-komunikatua Udalarekin adostuko da, prentsan, sare sozialetan eta udalaren webgunean argitaratzeko.

9. JARRAIPENA, HOBEKUNTZA ETA EBALUAZIOA

Kasuen jarraipena da indarkeria matxistaren biktimei arreta hobea ematearen aldeko koordinazioa berrikusteko, aldatzeko eta hobetzeko funtsezko alderdietako bat.

Hori dela eta, hitzarmena sinatu duten erakundeetako ordezkariak osatutako Koordinazio Mahaiak egingo du. Jarraipenaren eta ebaluazioaren bidez, Protokoloak honako irizpide hauek betetzen dituela ziurtatu behar da:

- **Egokitasuna**, Irungo behar espezifikoak erantzunez.
- **Eraginkortasuna**: protokoloan adostutakoa modu eraginkorrean gauzatu ahal izatea, erantzun azkar batekin, eta indarkeriaren ondorioak ahalik eta txikiak izatea pairatzen duenarengan.
- **Konpromisoa** eta **iraunkortasuna**: erakunde sinatzaileek beren esku-hartzeen artean protokolo honetan itundutakoak sartzea.
- **Emaitzak**: jarduera horiek eta koordinazioak aldi berean behin berriki eta egiazta daitezkeen eragina izatea.

Ebaluazio horretan, aztertu beharreko hainbat elementu eta inplikaturako langileek kontuan hartu beharreko adierazleak jasoko dira.

Urtero, erakunde bakoitzak adostutako informazio kuantitatiboa eta kualitatiboa jasoko du, eta berdintasun-teknikariari helaraziko dio, urteko txostena egin dezan; ondoren, Koordinazio Mahaiari aurkeztuko dio, berrikusi, aztertu eta eztabaida dezan.

3 urteko indarraldiaren ondoren, edo lehenago, berdintasun-teknikariaren balorazio-txostenean beharrezkotzat jotzen bada, Protokoloaren emaitzak eta eragina, neurriak eta akordioak ebaluatzeko txostena egingo da, eta orain arte landutakoa berrikusteko esparru gisa balioko du, etorkizuneko aldaketak eta hartu beharreko neurriak modu orokorrean aztertu ahal izango dira.

Txosten hori egiteko, informazioa eta datuak biltzeko hainbat teknika erabili ahal izango dira:

- × Erakundeen eta haien jardueren dokumentuen berrikuspena.
- × Emakumeen erakundeek datuak biltzea.
- × Erakundeetako profesionalen planteatutako galdetegiak.
- × Elkarrizketak bai profesionalen bai artatutako emakumeen.

10. INTERPRETAZIOA ETA ARGITALPENA

Erakunde sinatzaileek Protokoloaren edukiaren berri emango dute barruan, eta Berdintasun Zerbitzuak sustatuko du, oro har, bai elkarteei bai herritarrei zabaltzea. Erakunde sinatzaileek sinatu eta politikariek onartu ondoren sartuko da indarrean.

Protokolo honetako neurriak zabaltzean eta aplikatzean haien aplikazioari buruzko zalantzak sortzen badira, Koordinazio Mahaiaren eginkizuna izango da zailtasun horiek azaltzea eta ebatzea, eta kanpoko laguntza tekniko batera jo ahal izango du.

11. BERRIKUSPENA ETA INDARRALDIA

Protokolo honen indarraldia mugagabea izango da, eta bileretan, urteko txostenetan eta ebaluazio-txostenean balioetsitako beharrezko neurriak eta aldaketak gehitu beharko dira. Emakumeen premietara egokitzea eta planteatutako helburuak lortzea izango da laneratze horien helburua.

Goragoko mailako legezko edo hitzarmenezko arauren batek Protokolo honen edukiari eragiten badio, protokolo hau sinatzen duten pertsonak protokolo hori berehala egokitzeko konpromisoa hartzen dute.

1. ERANSKINA : UDAL, FORU ETA AUTONOMIA BALIABIDEEN EZAUGARRIAK

- **GIZARTE ONGIZATEA: LEHEN MAILAKO ARRETA (010 telefonoa -Irungo udalerritik deituz gero- edo 943 50 53 57 - 943 50 53 58 telefono-zenbakira gainerako udalerrietarako)**

Lehen mailako arretako zerbitzuan 17 langile daude, 16 emakume eta gizon bat: horietako bat zerbitzuaren koordinatzailea da, 2 harrera-unitateko langileak dira, 4k 65 urtetik gorakoak artatzen dituzte, 4k adingabeak eta babesgabetasun-egoerak. 5 65 urtetik beherakoekin lan egiten dute, eta, azkenik, bat etxegabetze egoeretan esku hartzen du.

BURUTZA

Harrera Unitatea

Inklusioa

Indarkeria matxistaren biktimak

Etxeizita galtzea

Adingabeak eta babesik gabeko egoerak

Adinekoak

Gaur egun, ez dago erreferentziarako figura espezifikorik indarkeria sexistaren biktima diren emakumeei arreta emateko; aitzitik, langile batek edo besteak artatzen du, organigraman kide den taldearen arabera.

- **GIZARTE ONGIZATEA: ESKU-HARTZE KOMUNITARIOAKO ZERBITZUA. BERDINTASUN ATALA (943 50 53 74)**

Indarkeria matxistaren sentsibilizazio, prebentzio eta erreparazio neurriak

- ✓ Beldur Barik Programa: Azken 4 urteetan, berdintasunak Beldur Barik programa burutu du Irungo ikastetxeetako DBHko ikasleen artean. Hala, zenbait gai lantzen dira, hala nola genero-rolak eta estereotipoak, berdintasuneko harremanak eta indarkeria.
- ✓ Hezkidetza Mahaia: 2019az geroztik Berdintasunak Hezkidetza Mahaia bultzatzen du Irungo ikastetxeen artean.

- ✓ Ahalduntze Eskola: indarkeriari aurrea hartzeko hainbat ikastaro egiten dira: autodefentsa feminista eta autoestimu taldeak. Horietan, lau plaza gordetzen dira lehen mailako arretatik eratorritako emakumeentzat.
- ✓ Emakumeen Hiria Proiektua: Irungo Udalak hiri debekatuaren mapa dauka, non udalerriko arrisku-puntuak adierazten diren, eta urtero egiten dira beharrezkoak diren aldaketak.
- ✓ Jaietako informazio gunea: Herriko jaietan 24 orduko telefono bidezko informazio eta laguntza gune bat dago, bi psikologok osatua. Jaien egitarauaren arabera, zerbitzua herritarren eskura jartzeko egunak eta lekua erabakitzen dira.
- ✓ Jaietarako neurrien dokumentua: elkarte-mugimenduarekin batera, 2018an jaietako erasoen kasuetarako neurrien dokumentu bat egin zen. Dokumentua herriko taberna eta txosnen artean banatzen da, eta bertan eraso baten aurrean jarraitu beharreko jarraibideak azaltzen dira. Gainera, lokal horietan, indarkeria matxistaren biktimei laguntzeko zerbitzuaren telefono-zenbakia duten pegatinak banatzen dira herritarren artean.

- **IRUNGO UDALZAINGOA (943 505555 telefonoa/ 092 Larrialdiak)**

Irungo Udaltzaingoaren zerbitzuak 24 orduz funtzionatzen du urteko 365 egunetan eta, bitarteko kontratuak kontuan hartu gabe, 96 agenteko plantilla du.

- **OSASUN ZENTROAK:**

- **IRUN ERDIGUNeko OSASUN ZENTROA (943006700 telefonoa) / DUNBOAKO OSASUN ZENTROA (943006789 telefonoa)**

Arreta ordutegia	Asteleheneretik ostiralera, 08:00etatik 20:00etara
Pediatría	Asteleheneretik ostiralera, 08:00etatik 15:00etara
Gainerako orduetan: Irun erdialdeko EAGra edo Bidasoa Ospitalera joan.	

o **ESI (Erakunde Sanitario Integratua) BIDASOA (943 00 76 40 telefonoa)**

Irún Frantziaren eta Nafarroaren mugakide da, eta horrek zehazten du Bidasoako ESIaren (Erakunde Sanitario Integratua) berezitasuna. Hala, Bidasoa Ospitalea erreferentea da bai Irún eta Hondarribiarentzat, bai Nafarroako Bortziritako eremuarentzat: Bera, Igantzi, Arantza, Etxalar eta Lesaka. Genero-indarkeriako ¹⁶ talde bat dago, honako hauek osatua:

Larrialdietako 2 mediku	Larrialdietako erizain bat (Hondarribia)
Oinarizko Osasun Laguntzako erizain bat	Mediku bat (Irún Zentroa)
Pediatra bat	3 egoiliar

▪ **24 orduko Telefono arreta Zerbitzua: 900 840 111 (SATEVI)**

Zerbitzuak estaldura autonomikoa du eta doakoa da. Eguneko 24 orduetan dago erabilgarri, urteko 365 egunetan. Aldi bereko itzulpen-zerbitzua eskaintzen du, hainbat hizkuntzatarara, eta entzumen-urritasuna duten pertsonak erabil dezakete.

- Informazio-baliabide bat da, indarkeriaren biktima den emakume bati laguntzeko moduari buruzko informazioa nahi duten senitartekoentzat, lagunentzat eta beste pertsona batzuentzat.
- Errekurtsoak, era berean, hainbat eremutako profesionalen informazio-beharrei erantzuten die.
- Zenbaki horretara bideratzen dira 016 telefono-zenbakiaren deiak, Estatuaren eskumeneko telefonoa. Garrantzitsua da emakumeei ohartaraztea 016 telefonoak ez duela aztarnarik uzten telefono-fakturan, baina deien erregistroan uzten du, bai telefono mugikorrean, bai telefono finkoan; beraz, deia ezabatu behar da, egin ondoren.

¹⁶Talde honen helburua da barne-protokolo bat egitea, osasun-arloko beste zerbitzu espezializatu batzuk inplikatuz, hala nola, traumatologia, dermatologia, etab., langileen detekzioa eta inplikazioa areagotzen saiatuz, batez ere gizonena.

- **Gipuzkoako Gizarte Larrialdietako Foru Zerbitzua: 24 orduko arreta. 943 224 411/ 112 (SOS Deiak)**

Gipuzkoako Foru Aldundiko Gizarte Politikako Departamentuak badu zerbitzu bat, Gipuzkoako etxeko tratu txarrak eta sexu-indarkeria jasan dituzten emakumeen premiazko segurtasun-eskaerei erantzuten diena eta, balorazioa egin ondoren, egoerak hala eskatzen badu, harrera-baliabidearekin batera aurkezten da, emakumearen bizilekuaren arabera. Ordutegia 24 ordukoa da urte osoan.

- **Biktimei Laguntzeko Gipuzkoako doako Zerbitzua (SAV). 900 100928**

Eusko Jaurlaritzako Herri Administrazio eta Justizia Sailaren mende dago. Aurrez aurreko zerbitzua da, aldez aurretik hitzordua eskatuta.

- **Gipuzkoako Foru Aldundia, Gizarte Politikako Departamentua, Indarkeria Matxistaren Biktimen Arretarako eta Gizarte Larrialdietarako Atala. 943113176/ 943112572.**

Arreta soziojuridikoko, psikologikoko (banakakoa zein taldekoa), egonaldi labur eta ertaineko harrerako foru-baliabideak koordinatzen ditu, bai eta autonomiako pisuak eta gizarte eta hezkuntza-arloko esku-hartzea ere.

"Urrats" larrialdietako Harrera Zentroak berehalako harrera egiten die Gipuzkoan genero-indarkeriaren eta sexu-erasoen biktima diren emakume guztiei, etxetik alde egin behar badute, bai eta kaltetutako emakumearen mende dauden familia-unitateko pertsoneri ere. Baliabide hori Gipuzkoako Gizarte Larrialdietako Foru Zerbitzuaren (943 224 411) edo oinarizko gizarte-zerbitzuen bidez eskuratzen da.

- **Emakumearen Aurkako Indarkeriaren Arloko Epaitegia (Donostia). 943 004 383**

Lege-prozedurak izapidetzen dituzte Gipuzkoan gertatzen diren genero-indarkeriako kasuetan.

- **Auzitegiko klinika (Donostia). 943 004 350**
- **IRUNGO ERTZAINZA (112/ 943 53 88 60 telefonoak)**

Arloen funtzioak:

Herriarren segurtasuna	Ikerketa-arloa	EI/GI Arloa	Inteligentzia-arloa
<ul style="list-style-type: none"> •Biktimei larrialdiko laguntza eta laguntza ematea •Erasotzailearekiko jarduketak •Hasierako arriskuaren balorazioa <ul style="list-style-type: none"> •Prebentzio jarduerak •Udaltzaingoari EI/GIrekin zerikusia duen edozein gorabeheraren berri ematea. 	<ul style="list-style-type: none"> •Prebentzio eginbideak: salaketa, babes agindua, atestatua, judizio azkarra. •Dauden laguntza baliabideei buruzko aholkularitza. •Zigor Kodearen 510. artikuluan askatasun sexualaren aurkako delitutzat jotzen diren indarkeria matxistaren beste kasu batzuk (transfobia, lesbofobia eta homofobia). 	<ul style="list-style-type: none"> •Arrisku-maila eguneratzea •Biktimaren autobabeserako prestakuntza •Biktimarentzako aldizkako deiak •Ausazko bisitak •Biktima eta erasotzailearekin elkarrizketak •Oinarrizko Osasun Laguntzarekiko koordinazioa eta informazioa lekualdatzea. •Prebentzioaren plangintza •Adingabeen arriskua izanez gero, kasua Oinarrizko Laguntzara bideratzea.. 	<ul style="list-style-type: none"> •Udaltzaingoarekin koordinatzea eta biktimari nahiz erasotzaileari buruzko informazioa helaraztea, baita epaitegiak emandako babes neurriak ere

2. ERANSKINA: KOMUNIKAZIO- ETA DEIALDI-EREDUAK

Komunikazio instituzionalaren ereduak (1 eta 2 eszenatokiak)

Irungo Udalak gaitzespen gogorra azaldu nahi du gure lurraldean berriki gertatutako eraso edo erailketa sexistaren aurka, eta bere laguntza nahiz begikotasun osoa adierazi nahi die erasoak pairatu duen emakumeari eta bere ingurukoei Udalak dituen informazio eta baliabide guztiak jarri ditu erasotako emakumearen esku, baita bere onera etortzeko prozesuan behar izan dezakeen laguntza guztia ere.

Irungo Udalak gertaeraren berri izan duenetik eta erasoari edo erailketari buruzko informazioa egiaztatu, erkatu eta zabaldu ondoren, *Indarkeria sexistaren arloko erakundeen arteko arreta eta koordinaziorako protokoloa* aktibatu du informazioa baloratzeko eta, biktimari edo bere gertukoei egokia den arreta eman ahal izateko, beharrezkoa den koordinazioa ziurtatzeko. Arreta egokia bideratu dela ziurtatu eta informazioa baloratu eta gero, Irungo Udalak hurrengo erabakiak hartu ditu: alde batetik, Udalaren jarrera irmoa adieraztea, argi eta garbi esateko ez ditugula inola ere onartzen emakumeen eskubideak urratzen dituzten eraso makur hauek; eta, bestetik, herritar guztiei bide bat eskaintzea, gaitzespen argi bat agertu dezaten emakumeen aurkako indarkeriaren aurka, indarkeria ez baita soilik eraso edo hilketa pairatzen duten emakumeen arazoa, baizik emakume guztiena.

Emakumeen aurkako indarkeriak erasotzaile eta biktima banakakoak ditu beti, noski, baina arazo sakon bat dauka jatorrian: emakumeak kontrolpean eta mendean izan nahi dituen ideologia. Beraz, indarkeria hori ez da ekintza bakartuen edota azalpenik gabeko gertakarien emaitza. Aitzitik, generoen gaineko aurreiritziak, gizartean aski errotuta dauden horiek dira, hain zuzen, halako ondorio larri eta tamalgarrien sortzaile. Emakumeak desberdintasun eta menpekotasun materialeko egoera batera, bizitza prekario batera behartzen ditu gizartearen antolamenduak. Ez ditu herritar osotzat hartzen, gizonezkoen maila berean, eta ez die aukerarik ematen oinarrizko eskubideen jabe izateko.

Irungo Udalak ardura osoa du udalerrian bizi garen pertsona guztiok eskubide guzti-guztien jabe garela bermatzeko. Beraz, ez du atsedunik hartuko ahalegin honetan, gure bizikidetzaren demokratikoaren oinarriak auzitan jartzen dituen arazo sozial larri honen irtenbidea bilatu beharra baitago guztion artean. Langintza horren barruan, ezinbestekoa da adierazpide egokiak eskaintzea Irungo herritarrei, oro har, emakumeen aurkako eraso guztiak irmotasunez gaitzetsi ditzaten. Erasoa jasan duten emakumeek guztion laguntasuna sentitu behar dute, ikusi behar dute guztion erantzukizuna eta ardura dela haiei laguntzea, eta erasotzaileei argi eta garbi azaltzea guztion artean mugatu egingo dugula beldurra hedatzeko estrategia zital horren ahalmena, emakumei erantzun-tresna egokiak emanez, eta gizon erasotzaileei, berriz, ekintza makur horien ondorioak ordainaraziz.

Horrenbestez, Irungo Udalak batu egiten da elkarte feministek egindako elkarretaratze deialdira / dei egiten du elkarretaratzerara *eguna/ordua/tokia*. Era berean, Irungo Udalak dei egiten die herritar guztiei ekitaldi horietan parte hartzera, indarkeria sexistaren aurka agertzea eta indarkeria horren biktimei bakarrik ez daudela adieraztea.

Horrenbestez, Irungo Udaleko Berdintasun Batzordeak elkarretaratzea deitu du (*eguna/lekua/ordua*), eta mugimendu feministak deitzen dituen gaitzespen-ekintza guztiak babesten ditu.

Salaketa publikorako ekitaldirako deialdi eredu(1. eszenatokia eta 2. eszenatokia)

Irungo Udalak gaitzespen gogorrena azaldu nahi du gure herrian berriki gertatutako eraso edo erailketa sexistaren aurka, eta bere laguntza nahiz begikotasun osoa adierazi nahi die erasoak pairatu duen emakumeari eta bere ingurukoei. Irungo Udalak dituen informazio eta baliabide guztiak jarri ditu erasotako emakumearen esku, baita bere onera etortzeko prozesuan behar izan dezakeen laguntza guztia ere.

Irungo Udalak gertaeraren berri izan duenetik eta erasoari edo erailketari buruzko informazioa egiaztatu, erkatu eta zabaldu ondoren, *Indarkeria sexistaren arloko erakundeen arteko arreta eta koordinaziorako protokoloa* aktibatuko du informazioa baloratzeko eta, biktimari edo bere gertukoei egokia den arreta eman ahal izateko, beharrezkoa den koordinazioa ziurtatzeko. Arreta egokia bideratu dela ziurtatu eta informazioa baloratu eta gero, Irungo Udalak hurrengo erabakiak hartu ditu: alde batetik, Udalaren jarrera irmoa adieraztea, argi eta garbi esateko ez ditugula inola ere onartzen emakumeen eskubideak urratzen dituzten eraso makur hauek; eta, bestetik, herritar guztiei bide bat eskaintzea, gaitzespen argi bat agertu dezaten emakumeen aurkako indarkeriaren aurka, indarkeria ez baita soilik eraso edo hilketa pairatzen duten emakumeen arazoa, baizik emakume guztiena.

Xede horrekin, Irungo Udalak dei egiten die herritar guztiei ekitaldi horietan parte hartzera, indarkeria sexistaren aurka agertzea eta, indarkeria horren biktimei, bakarrik ez daudela adieraztea.

Barruko informazio oharra eta jardueren etetea jakinarazteko oharren eredu; edo, hala badagokio, Gobernuo kideek berriazko aipamena egitea (1. eszenatokia)

Irungo Udalak gaitzespen gogorrena azaldu nahi du gure herrian berriki gertatutako eraso edo erailketa sexistaren aurka, eta bere laguntza nahiz begikotasun osoa adierazi nahi die erasoak pairatu duen emakumeari eta bere ingurukoei. Irungo Udalak dituen informazio eta baliabide guztiak jarri ditu erasotako emakumearen esku, baita bere onera etortzeko prozesuan behar izan dezakeen laguntza guztia ere.

Gainera, Irungo Udalak eraso edo erailketa aurkako gaitzespena azalduko du minutu bateko isilunea eginez udaletxearen aurrean (eguna) eguerdiko 12:00etan, eta Irungo Udaleko langile guztiei dei egiten die bertan parte hartzera, indarkeria sexistaren aurka agertzea eta, indarkeria horren biktimei, bakarrik ez daudela adieraztea.

Hori dela eta, Udal Gobernuak erabaki du deitutako beste ekintza publiko batzuk etetea, baldin eta ekitaldi honekin bat badatoz, baita Irungo Udalak atxikitzeko deia egin duen gaitzespen jardueren ordutegi bererako aurreikusitako beste deialdi instituzional batzuk ere.

Informazio oharra Irungo Udaleko langile guztiei (1. eszenatokia eta 2. eszenatokia)

Irungo Udalak gaitzespen gogorrena azaldu nahi du gure herrian berriki gertatutako eraso edo erailketa sexistaren aurka, eta bere laguntza nahiz begikotasun osoa adierazi nahi die erasoak pairatu duen emakumeari eta bere ingurukoei. Irungo Udalak dituen informazio eta baliabide guztiak jarri ditu erasotako emakumearen esku, baita bere onera etortzeko prozesuan behar izan dezakeen laguntza guztia ere.

Irungo Udalak gertaeraren berri izan duenetik eta erasoari edo erailketari buruzko informazioa egiaztatu, erkatu eta zabaldu ondoren, Emakumeen aurkako indarkeriari erantzun publiko emateko Protokolo instituzionala aktibatuko du informazioa baloratzeko eta, biktimari edo bere gertukoei egokia den arreta eman ahal izateko, beharrezkoa den koordinazioa ziurtatzeko. Arreta egokia bideratu dela ziurtatu eta informazioa baloratu eta gero, Irungo Udalak

hurrengo erabakiak hartu ditu: alde batetik, Udalaren jarrera irmoa adieraztea, argi eta garbi esateko ez ditugula inola ere onartzen emakumeen eskubideak urratzen dituzten eraso makur hauek; eta, bestetik, herritar guztiei bide bat eskaintzea, gaitzespen argi bat agertu dezaten emakumeen aurkako indarkeriaren aurka, indarkeria ez baita soilik eraso edo hilketa pairatzen duten emakumeen arazoa, baizik emakume guztiena.

Emakumeen aurkako indarkeriak erasotzaile eta biktima banakakoak ditu beti, noski, baina arazo sakon bat dauka jatorrian: emakumeak kontrolpean eta mendean izan nahi dituen ideologia. Beraz, indarkeria hori ez da ekintza bakartuen edota azalpenik gabeko gertakarien emaitza. Aitzitik, generoen gaineko aurreiritziak, gizartean aski errotuta dauden horiek dira, hain zuzen, halako ondorio larri eta tamalgarrien sortzaile. Emakumeak desberdintasun eta menpekotasun materialeko egoera batera, bizitza prekario batera behartzen ditu gizartearen antolamenduak. Ez ditu herritar osotzat hartzen, gizonezkoen maila berean, eta ez die aukerarik ematen oinarriko eskubideen jabe izateko.

Irungo Udalak ardura osoa du udalerrian bizi garen pertsona guztiok eskubide guzti-guztien jabe garela bermatzeko. Beraz, ez du atsedetik hartuko ahalegin honetan, gure bizikidetzaren demokratikoaren oinarriak auzitan jartzen dituen arazo sozial larri honen irtenbidea bilatu beharra baitago guztion artean. Langintza horren barruan, ezinbestekoa da adierazpide egokiak eskaintzea Irungo herritarrei, oro har, emakumeen aurkako eraso guztiak irmotasunez gaitzetsi ditzaten. Erasoa jasan duten emakumeek guztion laguntasuna sentitu behar dute, ikusi behar dute guztion erantzukizuna eta ardura dela haiei laguntzea, eta erasotzaileei argi eta garbi azaltzea guztion artean mugatu egingo dugula beldurra hedatzeko estrategia zital horren ahalmena, emakumeei erantzun-tresna egokiak emanez, eta gizon erasotzaileei, berriz, ekintza makur horien ondorioak ordainaraziz.

Horrenbestez, Irungo Udalak eraso edo erailketa aurkako gaitzespena azalduko du minutu bateko isilunea eginez udaletxearen aurrean (eguna) eguerdiko 12:00etan, eta Irungo Udaleko langile guztiei dei egiten die bertan parte hartzera, indarkeria sexistaren aurka agertzea eta, indarkeria horren biktimei, bakarrik ez daudela adieraztea.